

ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΚΡΑΤΟΥΣ

ΕΙΔΙΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΑΙ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ *

II

Β'. ΕΚΤΕΛΕΣΙΣ ΥΠΟ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΤΗΣ ΤΑΜΙΑΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ¹

Ὑπὸ

ΣΤΥΛ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

α') ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΙΣ

Ἡ Συγκέντρωσις παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος τῶν Εἰσπράξεων καὶ Πληρωμῶν τοῦ Δημοσίου καὶ τῶν Δημοσίων Ἐπιχειρήσεων, ἀποτελεῖ θεσμὸν νέον διὰ πρώτην φοράν τιθέμενον ἐν ἰσχύει ἐν Ἑλλάδι, ἀπὸ τῆς ιδρύσεως τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος.

Αἱ ἀσκοῦσαι τὸ ἐκδοτικὸν προνόμιον Τράπεζαι συμμετέχουσι κατ' ἀρχὴν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς Ταμιακῆς ὑπηρεσίας τοῦ Κράτους, ἡ τοιαύτη δὲ συμμετοχὴ συνίσταται συνήθως εἰς τὴν τήρησιν παρ' αὐταῖς ἐνὸς τρεχουμένου Λογαριασμοῦ τοῦ Δημοσίου Θησαυροῦ, εἰς ὃν ἐμφανίζονται τὰ κατατιθέμενα παρὰ τῇ Τραπεζῇ διαθέσιμα τοῦ Δημοσίου Ταμείου ὡς καὶ οἱ γενόμενοι ἐκ τῶν διαθεσίμων τούτων ἐφοδιασμοὶ τῶν Δημοσίων Ταμιῶν.

Τοιαύτης μορφῆς ἦτο καὶ ἡ συμμετοχὴ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Ταμιακὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Κράτους καθ' ἣν περίοδον ἤσκει αὕτη τὸ Ἐκδοτικὸν προνόμιον· συνέντρωγε τοὔτέστιν αὕτη τὰ διαθέσιμα τοῦ Δημοσίου Ταμείου, καὶ διενήργη ἐξ αὐτῶν, διὰ τῶν Ὑποκαταστημάτων αὐτῆς, τὸν ἐφοδιασμὸν τῶν Δημοσίων Ταμιῶν, τῆς ὅλης δοσοληψίας αὐτῆς μετὰ τοῦ Δημοσίου ἐμφανιζομένης εἰς τὸν παρ'

* Ἡ μελέτη αὕτη ἐξετάζει τὰς εἰδικὰς ὑπηρεσίας τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὸ Κράτος καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐκτελέσεως αὐτῶν ἀπὸ τῆς ιδρύσεώς της μέχρι σήμερον (1928—1938).

¹ Τὸ πρῶτον μέρος τῆς παρούσης μελέτης ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ προηγούμενον τεῦχος (Ἀπριλίου—Αὐγούστου 1939) τοῦ παρόντος περιοδικοῦ.

αὐτῇ τηρούμενον ἀλληλόχρεον Λογαριασμὸν τοῦ Δημοσίου¹.

Πλὴν καθ' ὅλον τὸν παρελθόντα αἰῶνα, αἱ ἐν προκειμένῳ σχέσεις Ἐκδοτικῶν Τραπεζῶν καὶ Κράτους ἐξελίσσονται πρὸς τὴν ὁλοκληρωτικὴν ἀνάληψιν ὑπὸ τῶν Ἐκδοτικῶν ἰδρυμάτων τῆς Ταμειακῆς διαχειρίσεως τῶν Δημοσίων χρημάτων. Πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην δύο κυρίως Ἐκδοτικαὶ Τράπεζαι ἀπέβησαν κατὰ τὴν σύγχρονον περίοδον πρότυπον ἀρτίας καὶ πλήρους ἐκτελέσεως τῆς Ταμιακῆς διαχειρίσεως τοῦ Κράτους, ἡ Τράπεζα τῆς Ἀγγλίας καὶ ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τοῦ Βελγίου.

Ἡ Τράπεζα τῆς Ἀγγλίας ἐκτελεῖ τὴν Ταμιακὴν διαχείρισιν τοῦ Ἀγγλικοῦ Κράτους, καθ' ὃν τρόπον πᾶσα Τράπεζα διαχειρίζεται τὰς παρ' αὐτῇ καταθέσεις τῶν πελατῶν της. Εἰς ταύτην εἰσρέουν πᾶσαι αἱ δημόσιαι εἰσπράξεις καὶ διὰ ταύτης ἐνεργοῦνται πᾶσαι αἱ πληρωμαὶ τοῦ Κράτους, κατ' ἀρχὴν ἄνευ τῆς καταβολῆς ρευστοῦ χρήματος, δι' ἐπιταγῶν εἰς διαταγὴν τῶν πιστωτῶν τοῦ Δημοσίου Θησαυροῦ ἢ δι' ἀπλῶν μεταφορῶν εἰς πίστωσιν τῶν παρὰ Τραπεζαῖς Λογαριασμῶν τῶν αὐτῶν πιστωτῶν. Ἡ ἀρτία Τραπεζιτικὴ ὀργάνωσις ἐν Ἀγγλίᾳ ἄφ' ἑνὸς καὶ ἄφ' ἑτέρου ἢ εὐρυτάτη παρὰ τοῖς συναλλασσομένοις διάδοσις τοῦ θεσμοῦ τῆς ἐπιταγῆς καὶ τῶν Τραπεζικῶν ἐν γένει μεθόδων εἰς τὰς δοσοληψίας αὐτῶν, κατέστησαν ἐφικτὴν τὴν ἐφαρμογὴν τοιοῦτου συστήματος ἀπλοῦ, πρακτικοῦ ἅμα καὶ πλήρους. Ὁ τρεχούμενος Λογαριασμὸς τοῦ Δημοσίου παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἀγγλίας ἀπεικονίζει ὁλόκληρον τὴν κίνησιν τοῦ Δημοσίου Θησαυροῦ. Τὸ πρῶτον ἄρθρον τοῦ ἐτησίου Ἀγγλικοῦ Προϋπολογισμοῦ ἀναγράφει ὡς ἔσοδον τὸ ὑπόλοιπον τοῦ Λογαριασμοῦ τούτου κατὰ τὴν 1ην Ἀπριλίου καὶ τὸ τελευταῖον ἄρθρον τοῦ ἰδίου Προϋπολογισμοῦ περιλαμβάνει τὸ ὑπόλοιπον τοῦ αὐτοῦ Λογαριασμοῦ

¹ Ἐκτὸς τοῦ ἀλληλοχρέου Λογαριασμοῦ τοῦ Δημοσίου, παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος, ἐτηροῦντο, ὡς ἄλλως τε συμβαίνει καὶ εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της, κεχωρισμένοι Λογαριασμοὶ καταθέσεων τῆς Δ. Ο. Ε. ὡς καὶ τῆς Ὑπηρεσίας Ὑπεγγύων Προσόδων. Αἱ καταθέσεις αὗται προέρχονται ἐκ τῶν ὑπεγγύων προσόδων τοῦ Δημοσίου, ὧν ἡ διαχείρισις ἔχει ἀνατεθῇ εἰς τὴν Δ. Ο. Ε. καὶ τὴν Ἑταιρείαν Ὑπεγγύων Προσόδων, εἰς ἐκτέλεσιν τῆς Διεθνούς Συμβάσεως τοῦ 1898, δι' ἧς ὑπήχθη ἡ Ἑλλὰς εἰς τὸν Διεθνῇ Οἰκονομικὸν Ἐλεγχον.

ὡς προϋπολογίζεται ὅτι θέλει προκύψει κατὰ τὴν 31ην Μαρτίου τοῦ ἐπομένου ἔτους.

Ἡ διαχείρισις ὅθεν τῶν Δημοσίων χρημάτων ἐνεργεῖται ὁ λ ο κ λ η ρ ω τ ι κ ῶ ς ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἀγγλίας ἥτις καὶ εἶναι ὁ ἀ π ο κ λ ε ι σ τ ι κ ὸ ς Τ α μ ί α ς — Δ ι α χ ε ι ρ ι σ τ ῆ ς τοῦ Ἀγγλικοῦ Κράτους.

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τοῦ Βελγίου ἰδρυθεῖσα τὸ 1850, εἰς ἀντικατάστασιν τῆς «Γενικῆς Ἑταιρείας πρὸς προστασίαν τῆς Βιομηχανίας», ἥτις καὶ ἐξετέλει μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τὴν Ταμιακὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Κράτους, ἀνέλαβε τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας ταύτης, δεχομένη κατ' ἀρχὴν πάσας τὰς εἰσπράξεις τῶν Δημοσίων χρημάτων καὶ ἐνεργοῦσα κατ' ἀρχὴν πάσας τὰς πληρωμὰς τοῦ Δημοσίου. Αὕτη ἐκτελεῖ καθήκοντα, καθ' ὅλην τὴν κυριολεξίαν τῆς λέξεως Ταμίου — Διαχειριστοῦ τοῦ Κράτους, ὀργανώσασα πρὸς τοῦτο εἰδικὰς ὑπηρεσίας καὶ ὑποβληθεῖσα εἰς τὰς κυριωτέρας τῶν δεσμεύσεων ὑπὸ τὰς ὁποίας ἐνεργοῦν τὴν Κρατικὴν διαχείρισιν οἱ Δημόσιοι ὑπόλογοι. Ἀποτελεῖ ὅθεν ἡ Τράπεζα αὕτη παράδειγμα. ἐξαιρετικὸν αὐτοτελοῦς ἐκδοτικοῦ ἰδρύματος ἐκτελοῦντος ἐξ ὁλοκλήρου τὴν Ταμιακὴν διαχείρισιν τῶν Δημοσίων χρημάτων καὶ στενώτατα συνεργαζομένου πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον μετὰ τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Δημοσίου Θησαυροῦ.

Μετὰ τὸν τερματισμὸν τοῦ μεγάλου πολέμου νέα Κράτη δημιουργοῦνται καὶ νέα Ἐκδοτικὰ Τράπεζαι ἰδρύονται, τῶν πλείστων δ' ἐξ αὐτῶν τὰ Καταστατικὰ ἐκπονοῦνται ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, ἥς σημαντικὴ ὑπῆρξεν ἡ συμβολὴ πρὸς οἰκονομικὴν ἀνασυγκρότησιν τῶν Κρατῶν, ἰδίᾳ τῆς Κεντρικῆς καὶ Ἀνατολικῆς Εὐρώπης.

Εἰς ἅπαντα τὰ Καταστατικὰ ταῦτα, ἔχουσιν ἀποτυπωθῆ κατὰ τρόπον σαφῇ καὶ ἀνενδοίαστον αἱ βασικαὶ ἀρχαὶ ἃς ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ πρᾶξις ἔχουν καθιερώσει, πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς κανονικῆς λειτουργίας ἐνὸς συγχρονισμένου ἐκδοτικοῦ ἰδρύματος. Μεταξὺ τῶν βασικῶν τούτων ἀρχῶν συγκαταλέγεται εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν, παραλλήλως πρὸς τὴν ἀρχὴν τῆς ἀνεξαρτησίας τοῦ Ἐκδοτικοῦ Ἰδρύματος ὡς καὶ τοῦ περιορισμοῦ τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ εἰς βραχυπροθέσμους τοποθετήσεις ἀφ' ἐαυτῶν ρευστοποιουμένας, καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς συγκεντρώσεως παρὰ τῇ Ἐκδοτικῇ Τραπεζῇ τῶν Εἰσπρά-

ξεων καὶ Πληρωμῶν τοῦ Κράτους καὶ τῶν Δημοσίων Ἐπιχειρήσεων.

Τὸ Καταστατικὸν τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἐκπονηθέν, ὡς γνωστόν, τὸ 1927, ἐν στενῇ συνεργασίᾳ μετὰ τῆς Δημοσιονομικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, ἀποτελεῖ κατὰ γενικὴν ἀναγνώρισιν, ἐν τῶν τελειοτέρων Καταστατικῶν συγχρόνου Ἐκδοτικῆς Τραπεζῆς. Ἦτο ἐπομένως ἀπολύτως ἐνδεδειγμένον ὅπως καθιερωθῇ ἐν αὐτῷ, ὡς καὶ πράγματι ἐγένετο, ἡ ἀρχὴ τῆς ὁλοκληρωτικῆς συγκέντρωσεως παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῶν Δημοσίων χρημάτων.

Ἡ σπουδαιότης τοῦ θεσμοῦ τούτου καταφαίνεται ἐκ τῆς διατάξεως τοῦ Ἄρθρου IV τοῦ Πρωτοκόλλου τῆς Γενεύης, καθ' ἣν ἡ ἰδρυθησομένη νέα καὶ ἀνεξάρτητος Τράπεζα «θὰ πραγματοποιήσῃ καὶ θὰ διατηρῇ τὴν σταθεροποίησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Νομίσματος ἐν σχέσει πρὸς τὸν χρυσὸν καὶ τὴν συγκέντρωσιν εἰς τὴν Τράπεζαν ὅλων τῶν εἰσπράξεων καὶ τῶν πληρωμῶν τοῦ Κράτους καὶ τῶν Κρατικῶν Ἐπιχειρήσεων».

Ἡ συγκέντρωσις ὅθεν τῶν Δημοσίων χρημάτων ἀποτελεῖ ἓνα τῶν κυρίων σκοπῶν, οὗτινος ἡ πραγματοποίησις ἐπεδιώχθη διὰ τῆς ιδρύσεως τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, σκοπὸν τιθέμενον εἰς ἴσην μοῖραν μὲ τὸν κύριον προορισμὸν τοῦ Ἐκδοτικοῦ Ἰδρύματος, τὴν διατήρησιν τοῦτέστιν τῆς σταθεροποιήσεως τοῦ Ἐθνικοῦ Νομίσματος.

Δι' ἐτέρας διατάξεως τοῦ Πρωτοκόλλου τῆς Γενεύης (Ἄρθρον V. § 9) ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἀναλαμβάνει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ προβῇ εἰς τὴν δημιουργίαν νέου συστήματος Δημοσίου λογιστικοῦ συνάδοντος πρὸς τὴν ἀρχὴν τῆς ἐνότητος τοῦ Προϋπολογισμοῦ καὶ πρὸς τὴν συγκέντρωσιν ὅλων τῶν Εἰσπράξεων τοῦ Κράτους καὶ τῶν Κρατικῶν Ἐπιχειρήσεων εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος.

Ὡσαύτως ἡ Δημοσιονομικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν εἰς τὴν ἔκθεσίν της πρὸς τὸ Συμβούλιον τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν τῆς 7ης Σεπτεμβρίου 1917 ἀναφερομένη εἰς τὴν ἐπιδιωχθεῖσαν ὡς ἄνω συγκέντρωσιν παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος τῶν δημοσίων χρημάτων, τονίζει ὅτι εἶναι πεπεισμένη ὅτι ἡ μεταρρύθμισις αὕτη θέλει ἀποβῇ εἰς ὄφελος τῆς Ἑλλάδος.

Ἐξαιρετικὴ ἐπομένως σημασία ἀπεδόθη ὑπὸ τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος τῆς Ταμιακῆς διαχειρίσεως τοῦ Δημοσίου καὶ τῶν Ὄργανισμῶν Δημοσίου Δικαίου.

Ἄς ἐξετάσωμεν νῦν ποία ἡ ἔκτασις τῆς διαχειρίσεως ταύτης καὶ πῶς ἐξετελέσθη αὕτη μέχρι σήμερον.

β') ΠΟΙΑ Η ΕΚΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΑΝΑΤΕΘΕΙΣΗΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΧΡΗΜΑΤΩΝ

Ἡ διαχείρισις τῶν Δημοσίων χρημάτων ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος διέπεται ἀπὸ τοὺς κάτωθι βασικοὺς ὅρους, οἵτινες καὶ καθορίζουσι τὰ ὅρια καὶ τὴν ἔκτασιν αὐτῆς.

Π ρ ῶ τ ο ς ὅ ρ ο ς: Ἡ Διαχείρισις αὕτη ἀποσκοπεῖ εἰς τὴν π λ ῆ ρ η σ υ γ κ έ ν τ ρ ω σ ι ν εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος τῶν Δημοσίων χρημάτων, εἰς τρόπον ὥστε ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ δυνατοῦ νὰ μὴ παραμένῃ π λ έ ο ν εἰς τὰ Δ η μ ό σ ι α Τ α μ ε ῖ α ρ ε υ σ τ ό ν χ ρ ῆ μ α, ἀπασῶν τῶν Εἰσπράξεων τοῦ Δημοσίου καὶ τῶν Δημοσίων Ἐπιχειρήσεων, κατατιθεμένων ἀπ' εὐθείας εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος, ἥτις θὰ ἐνεργῇ ἀπάσας τὰς πληρωμὰς αὐτῶν.

Οὕτω εἰς τὸ Ἄρθρον 45ον τοῦ Καταστατικοῦ, ὀρίζεται ὅτι «πάντες οἱ Λογαριασμοὶ καὶ τὰ ὑπόλοιπα τοῦ Δημοσίου, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν Λογαριασμῶν τῶν Δημοσίων Ἐπιχειρήσεων, θὰ τηρῶνται παρὰ τῇ Τραπεζῇ». Εἰς τὸ VIον παράρτημα τοῦ Πρωτοκόλλου τῆς Γενεύης καθορίζεται ὡσαύτως ὅτι τὸ μέτρον τῆς συγκεντρώσεως παρὰ τῇ Τραπεζῇ πασῶν τῶν εἰσπράξεων καὶ πασῶν τῶν πληρωμῶν «θὰ εἶχεν ὡς συνέπειαν τὴν μεταθίβασιν εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος τῶν χρημάτων τὰ ὅποια φυλάσσονται ἤδη ὑπὸ τῶν Δημοσίων Ταμιῶν, καὶ κατ' ἀκολουθίαν τὴν σ υ γ κ έ ν τ ρ ω σ ι ν ὅ λ ω ν τ ῶ ν π ό ρ ω ν τοῦ Κράτους παρὰ τῇ Τραπεζῇ».

Εἰς ἑτέραν παράγραφον τοῦ αὐτοῦ παραρτήματος (ὑπ' ἀριθ. 2) καθορίζεται ὅτι διὰ τὴν συγκεντρώσιν τῶν εἰσπράξεων καὶ πληρωμῶν «τὰ Ὑποκαταστήματα τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος θὰ ἐνεργοῦν ὡς Πράκτορες τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος», μόνον δὲ εἰς τὰ μέρη ὅπου ἡ ἀπόστασις τοῦ Ὑποκαταστήματος τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἢ τῆς

Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος θὰ καθίστα ἀδύνατον τὴν συγκέντρωσιν ταύτην, «οἱ Δημόσιοι Ταμίαι θὰ παραμένωσιν ἐπιφορτισμένοι μὲ τὰς Ταμιακὰς ἐργασίας τοῦ Κράτους»· προστίθεται δέ, ὅτι «ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις θὰ καταβάλῃ πᾶσαν προσπάθειαν ἵνα ἐφαρμόσῃ ὁ σ ο ν τ ὁ δ υ ν α τ ὁ ν ε ὕ ρ ὕ τ ε ρ ο ν τὴν συγκέντρωσιν παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῶν εἰσπράξεων καὶ πληρωμῶν τοῦ Δημοσίου καὶ τῶν Δημοσίων Ἐπιχειρήσεων.

Δ ε ὕ τ ε ρ ο ς ὁ ρ ο ς : Ἡ Διαχείρισις αὕτη περιορίζεται εἰς πράξεις Ταμιακῆς συνιστάμενας εἰς εἰσπράξεις καὶ πληρωμὰς χρηματικῶν ποσῶν ἐνεργουμένας συμφώνως πρὸς τὰς ἐντολὰς τῶν ἀρμοδίων κρατικῶν ὀργάνων.

Ἡ εἰσπραξις τῶν Δημοσίων ἐσόδων καὶ ἡ πληρωμὴ τῶν δαπανῶν ἀποτελεῖ ὁλόκληρον μηχανισμόν ἀναλυόμενον εἰς σειρὰν πράξεων διοικητικῶν, λογιστικῶν καὶ διαχειριστικῶν.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ὁμαλῆς λειτουργίας τοῦ μηχανισμοῦ τούτου τὰ Δημόσια Ταμεῖα διαιροῦνται εἰς τρία γραφεῖα, τὸ Διοικητικόν, τὸ Λογιστικόν καὶ τὸ Διαχειριστικόν.

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Δημοσίου Ταμείου, ὅστις εἰδικώτερον προΐσταται τοῦ Διοικητικοῦ Γραφείου, κύριον καθῆκον ἔχει τὴν διεύθυνσιν τῆς ὑπηρεσίας τῶν εἰσπράξεων τῶν Δημοσίων ἐσόδων, ὁ Ἐλεγκτής, ὅστις προΐσταται τοῦ Ὑπολογιστικοῦ Γραφείου, προελέγχει τὰ παραστατικὰ στοιχεῖα πάσης εἰσπράξεως ἢ πληρωμῆς καὶ ἐντέλλεται εἰς τὸν Ταμίαν τὴν πραγματοποίησιν αὐτῶν, τηρεῖ δ' ὡσαύτως ἅπαν τὸ λογιστικὸν τοῦ Ταμείου, τέλος ὁ Ταμίας ὅστις προΐσταται τοῦ Διαχειριστικοῦ Γραφείου, δέχεται τὰς εἰσπράξεις καὶ ἐνεργεῖ τὰς πληρωμὰς, σύμφωνα μὲ τὰς διδομένας αὐτῷ ἐντολὰς ὑπὸ τοῦ ἐλεγκτοῦ.

Ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ὑπεισελθοῦσα εἰς τὸν μηχανισμόν τοῦτον, ἀντεκατέστησε καθ' ὅλην τὴν ἑκτασιν τῆς ἀρμοδιότητος αὐτοῦ τὸν Ταμίαν—Διαχειριστὴν τοῦ Δημοσίου Ταμείου χωρὶς ἐκ τούτου νὰ ὑποστῶσι μεταβολὴν αἱ ἀρμοδιότητες τοῦ Διευθυντοῦ καὶ τοῦ Ἐλεγκτοῦ τοῦ Δημοσίου Ταμείου, αἵτινες παραμένουσιν ἄθικτοι, ὥς εἶχον πρὸ τῆς συμμετοχῆς τῆς Τραπεζῆς εἰς τὴν Ταμιακὴν διαχείρισιν τοῦ Κράτους.

Εἰς τὸ Κἀταστατικὸν τῆς Τραπεζῆς καὶ τὸ VIον παράρ-

τημα τοῦ Πρωτοκόλλου τῆς Γενεύης, σαφῶς καθορίζονται αἱ ὡς ἄνω ἐκτιθέμεναι ἀπόψεις. Οὕτω εἰς τὸ "Ἀρθρον 45ον τοῦ Καταστατικοῦ ἀναφέρεται ὅτι ἡ Τράπεζα «θὰ ἐνεργῇ εἰσπράξεις καὶ πληρωμὰς δημοσίων χρημάτων καὶ θὰ τηρῇ τοὺς σχετικούς Λογαριασμοὺς συμφώνως πρὸς τὰς ὁδηγίας τῶν ἁρμοδίων Δημοσίων ἀρχῶν», εἰς δὲ τὸ VIον παράρτημα τοῦ Πρωτοκόλλου τῆς Γενεύης, ἐπεξηγεῖται ὅτι «οἱ Δημόσιοι Ταμίαι θὰ ἐξακολουθοῦν τὴν διεξαγωγὴν τῆς Διοικητικῆς ὑπηρεσίας τῆς ἀφορώσης τὰς ἐν λόγῳ εἰσπράξεις καὶ πληρωμὰς».

Τρίτος ὅρος : Ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ἐκτελοῦσα τὴν διαχείρισιν ταύτην, δὲν ὑπόκειται εἰς τὰς δεσμεύσεις τῶν Δημοσίων ὑπολόγων, τῆς εὐθύνης αὐτῆς περιοριζομένης «εἰς τὴν ἀκριθῇ ἐκτέλεσιν τῶν λαμβανομένων ὁδηγιῶν» παρὰ τῶν ἁρμοδίων Δημοσίων ἀρχῶν, ὡς ρητῶς καθορίζεται ἐν "Ἀρθρῳ 45 τοῦ Καταστατικοῦ αὐτῆς. Συνεπῶς ἡ Τράπεζα δὲν δοσιλογεῖ εἰς τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον ἔναντι τοῦ ὁποίου «ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι ὑπεύθυνοι οἱ Δημόσιοι Ταμίαι» ὡς καθορίζεται εἰς τὸ VIον παράρτημα τοῦ Πρωτοκόλλου τῆς Γενεύης. Ἡ Τράπεζα ἀποδίδει λογαριασμὸν μόνον εἰς τὸ Δημόσιον, εὐθυνομένη ἔναντι αὐτοῦ διὰ τὴν ἀκριθῇ ἐκτέλεσιν τῶν ὁδηγιῶν του, διατελεῖ οὐχ' ἡττον, εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν, εἰς εἰδικὴν σχέσιν πρὸς τὸ Κράτος ὡς ἐκτελοῦσα ὑπὸ τὸν ἔλεγχον αὐτοῦ καὶ ἐν στενωπότητι ἐπαφῇ μὲ τὰ Δημόσια ὄργανα τὴν διαχείρισιν τῶν Δημοσίων χρημάτων.

Τέταρτος ὅρος : Ἡ διαχείρισις αὕτη ἐκτελεῖται ὡς ρητῶς ὀρίζεται εἰς τὸ ἄρθρον 45 τοῦ Καταστατικοῦ ἀνευ τινὸς ἀμοιβῆς. Ὁ ὅρος οὗτος, ὡς θέλομεν ἐκθέσει, ἀποτελεῖ βαρεῖαν ὑποχρέωσιν διὰ τὴν Τράπεζαν.

γ') ΠΩΣ ΕΞΕΤΕΛΕΣΘΗ ΥΠΟ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ Η ΤΑΜΙΑΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Ἡ συγκέντρωσις τῶν εἰσπράξεων καὶ πληρωμῶν τοῦ Δημοσίου καὶ τῶν Ὁργανισμῶν Δημοσίου Δικαίου, προσέκοψεν κατὰ τὸ πρῶτον στάδιον τῆς ἐφαρμογῆς τῆς εἰς δυσχερείας ἀπορρεούσας ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως τοῦ θεσμοῦ τούτου.

Διὰ τὴν ἑμαλὴν καὶ καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν αὐτῆς ἐφαρμογὴν τῆς συγκεντρώσεως, παρίστατο ἀνάγκη προφανής: Πρῶ-

τον, τῆς συστάσεως παρὰ τῇ Τραπεζῇ ὑπηρεσιῶν νέων, εἰς ἃς θὰ ἐτοποθετοῦντο ἀνώτερα εἰδικευμένα στελέχη πρὸς ὀργάνωσιν καὶ ἐκτέλεσιν τῆς νέας ταύτης σπουδαιοτάτης λειτουργίας τῆς Τραπεζῆς, δεύτερον, τῆς χρησιμοποίησεως εἰς ὅλην τὴν χώραν μεγάλου ἀριθμοῦ Ὑποκαταστημάτων ἢ Πρακτορείων ἢ Ἀνταποκριτῶν τῆς Τραπεζῆς καὶ τρίτον, τῆς καθιερώσεως συστήματος ἐξασφαλίζοντος ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν πλήρη συγκέντρωσιν παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῶν Δημοσίων χρημάτων, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν ἀρτίαν καὶ ἀρμονικὴν συνεργασίαν τῆς Τραπεζῆς πρὸς τὸ Γενικὸν Λογιστήριον τοῦ Κράτους ἄνευ οὐσιωδῶν μεταβολῶν εἰς τὴν ὑφισταμένην ὀργάνωσιν αὐτῶν.

Ἡ ἐξασφάλις τῶν ὅρων τούτων, δὲν ὑπῆρξεν πάντοτε ἔργον εὐχερές, διὰ τὸν λόγον δὲ τοῦτον ὁ θεσμὸς τῆς συγκεντρώσεως ἀνεπτύχθη ἀρχικῶς μὲ ρυθμὸν βραδὺν καὶ διηλθεν ἀπὸ διαφόρους φάσεις ἕως ὅτου φθάσῃ εἰς τὴν πλήρη ἀνάπτυξιν αὐτοῦ.

Ἡ ἐξέλιξις τῆς ἐφαρμογῆς τῆς συγκεντρώσεως διακρίνεται εἰς δύο στάδια, ἐξ ὧν τὸ πρῶτον ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς ιδρύσεως τῆς Τραπεζῆς τερματίζεται περὶ τὸ τέλος τοῦ ἔτους 1931, ἐπακολουθεῖ δὲ τὸ δεύτερον στάδιον ἀπὸ τοῦ ἔτους 1932 μέχρι σήμερον.

Ἄς ἀνασκοπήσωμεν τὴν ἐξέλιξιν ταύτην κατὰ τὰς ὡς ἄνω δύο χρονικὰς περιόδους.

Πρῶτη περίοδος: (Ἀπὸ Μαΐου 1928 μέχρι Δεκεμβρίου 1931): Κατὰ ταύτην πρῶτον, συνιστᾶται παρὰ τῇ Τραπεζῇ, παραλλήλως πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τῶν Τραπεζικῶν ἐργασιῶν, ἡ Γ'. Διεύθυνσις τῶν «Ἐργασιῶν τοῦ Δημοσίου» εἰς ἣν ὑπάγονται τὰ δημιουργούμενα δύο νέα Τμήματα τῆς Τραπεζῆς, τὸ Τμήμα «Σχέσεων μετὰ τοῦ Δημοσίου» καὶ τὸ Τμήμα «Δημοσίων Ἐπιχειρήσεων καὶ Εἰδικῶν Ταμείων». Εἰς τὰ Τμήματα ταῦτα ἀνατίθεται ἡ ὀργάνωσις καὶ ἡ ἐκτέλεσις τῆς ὑπηρεσίας συγκεντρώσεως¹. **Δεύτερον:** Καθορίζεται ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῆς Τραπεζῆς τὸ σύστημα καθ' ὃ θὰ ἐκτελῇται ἡ συγκέντρωσις, ἀποτυπωθὲν εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 46 τῆς

¹ Εἰς τὴν αὐτὴν Δ/σιν ὑπάγεται καὶ τὸ ἀσχολούμενον μὲ τὰς πληρωμὰς τῶν Ἐθνικῶν Δανείων τμήμα τῆς τραπέζης, εἰς τρόπον ὥστε παρὰ τῇ Δ/σει ταύτῃ εἶναι συγκεντρωμέναι ἅπασαι αἱ ὑπηρεσίαι τῆς τραπέζης αἱ κύριον προορισμὸν ἔχουσαι τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ Δημοσίου.

27ης Νοεμβρίου 1928 Ἐγκύκλιον τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν (Γενικῆς Διευθύνσεως Δημοσίου Λογιστικοῦ). Τ ρ ί - τ ο ν : Τίθεται ἐν ἐφαρμογῇ τὸ σύστημα τοῦτο, βαθμιαίως, εἰς ἀπάσας τὰς περιφερείας εἰς ἃς λειτουργοῦν ἢ ἰδρύονται Ὑποκαταστήματα ἢ Πρακτορεῖα τῆς Τραπεζῆς. Οὕτω ἀπὸ τῆς 1ης Ὀκτωβρίου 1929 ἄρχεται ἡ συγκέντρωσις εἰς τὴν περιφέρειαν Ἀθηνῶν, καὶ ἐπεκτείνεται διαδοχικῶς εἰς τὰς περιφερείας Πειραιῶς (1η Δεκεμβρίου 1929) Πατρῶν καὶ Θεσσαλονίκης (1η Φεβρουαρίου 1930) Καλαμῶν, Βόλου, Καβάλλας, Μυτιλήνης (1η Ἰουνίου 1930), Ἡρακλείου (1η Σεπτεμβρίου 1930), ὥσαύτως κατὰ τὸ ἔτος 1931 ἐπεκτείνεται ἡ συγκέντρωσις εἰς τὰ ὑπόλοιπα 10 Ὑποκαταστήματα καὶ Πρακτορεῖα τῆς Τραπεζῆς, εἰς τρόπον ὥστε εἰς τὸ τέλος τῆς ὑπ' ὄψιν περιόδου, ἡ συγκέντρωσις ἐνεργεῖται διὰ τοῦ Κεντρικοῦ καὶ τῶν 18 Ὑποκαταστημάτων καὶ Πρακτορείων τῆς Τραπεζῆς.

Κατὰ τὴν αὐτὴν χρονικὴν περίοδον, ἡ Τράπεζα ἀναλαμβάνει δυνάμει ἀποφάσεων τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν τὴν διαχείρισιν 79 Νομικῶν Προσώπων κατὰ τὸ ἔτος 1930, καθ' ὃ γίνεται ἑναρξίς τῆς ἀναθέσεως ἡμῖν τῶν τοιούτων διαχειρίσεων, ὡς καὶ ἐτέρων 58 Νομικῶν Προσώπων κατὰ τὸ ἔτος 1931, ἥτοι συνολικῶς κατὰ τὴν ὑπ' ὄψιν χρονικὴν περίοδον τὸ σύνολον τῶν διαχειριζομένων ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς Νομικῶν Προσώπων, ἀνέρχεται εἰς 137.

Τὸ σύστημα καθ' ὃ ἐνεργεῖται ἡ συγκέντρωσις τῶν χρημάτων τοῦ Δημοσίου κατὰ τὴν περίοδον ταύτην, συνίσταται εἰς τὴν συγκέντρωσιν ὅλων τῶν εἰσπράξεων κατατεθειμένων καθ' ἡμέραν παρὰ τῇ Τραπεζῇ (εἰς τὸ Κεντρικὸν καὶ τὰ Ὑποκαταστήματα αὐτῆς) ὑπὸ τῶν Δημοσίων Διαχειριστῶν, καὶ εἰς τὴν πληρωμὴν δι' Ἐπιταγῶν συρομένων ἐπὶ τῆς Τραπεζῆς ὑπὸ τῶν Δημοσίων Ταμιῶν, ὅλων τῶν δαπανῶν τοῦ Κράτους, ὧν τὸ ποσὸν ὑπερβαίνει τὰς πέντε χιλιάδας Δραχμῶν, κατὰ δικαιούχον.

Τὰ ἐντάλματα ποσῶν κατωτέρων τοῦ ὀρίου τῶν πέντε χιλιάδων Δραχμῶν, ἀνεξαρτήτως δὲ ποσοῦ πάντες οἱ μισθοὶ τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων, αἱ συντάξεις καὶ αἱ δαπάναι τῶν Νομοθετικῶν Σωμάτων, πληρώνονται ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τῶν Δημοσίων Ταμιῶν, κατὰ τὸ πρὸ τῆς συγκεντρώσεως κρατοῦν σύστημα. Διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν πληρωμῶν τούτων, οἱ Δημόσιοι Ταμίαι, ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν των,

ἀναλαμβάνουσι, δι' ἐπιταγῶν συρομένων ἐπὶ τῆς Τραπεζῆς ἐπ' ὀνόματι αὐτῶν τῶν ιδίων, τὰ ἀναγκαιοῦντα αὐτοῖς χρηματικά ποσά. Τοιουτοτρόπως ὁ ἀλληλόχρεος παρὰ τῇ Τραπεζῇ Λογαριασμὸς τοῦ Δημοσίου, ὅστις ἀπὸ τῆς ιδρύσεως τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, φέρει τὸν τίτλον «Λ ο γ α ρ ι α σ μ ὸ ς Σ υ γ κ ε ν τ ρ ῶ σ ε ω ς Ἑ σ ὶ ὶ δ ῶ ν κ α ἰ Π λ η ρ ω μ ῶ ν» πιστοῦται δι' ὅλων τῶν εἰσπράξεων τοῦ Δημοσίου, ὅσαι πραγματοποιοῦνται εἰς περιφερείας ἔνθα λειτουργεῖ ὁ θεσμός τῆς συγκεντρώσεως, καὶ χρεοῦται δι' ὅλων τῶν πληρωμῶν τοῦ Δημοσίου, τῶν ἐνεργουμένων εἰς τὰς ἰδίας περιφερείας, εἴτε ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς, εἴτε διὰ τῶν Δημοσίων Ταμιῶν καθ' ὃ σύστημα ἀνεπτύχθη ἀνωτέρω.

Ἐκ τῆς κινήσεως τοῦ Λογαριασμοῦ τούτου κατὰ τὴν ὑπ' ὄψιν χρονικὴν περίοδον, προκύπτει ὅτι κατὰ μέσον ὄρον, εἰς ὅσας περιφερείας ἐλειτούργησε τὸ σύστημα τοῦτο, ἡ μὲν Τράπεζα ἐνήργησε τὰ 80 % τοῦ συνολικοῦ ποσοῦ τῶν πληρωμῶν τοῦ Δημοσίου, οἱ δὲ Δημόσιοι Ταμίαι τὰ ὑπολοιπόμενα 20 % τῶν πληρωμῶν τούτων.

Ὡς πρὸς τὴν τήρησιν παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῶν Λογαριασμῶν τῶν Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, αὕτη ἐνηργεῖτο καὶ ἐξακολουθεῖ ἐνεργουμένη μέχρι σήμερον κατὰ σύστημα παρεμφερὲς πρὸς τὸ ἐφαρμοσθὲν διὰ τὴν συγκέντρωσιν τῶν ἐσόδων καὶ πληρωμῶν τοῦ Δημοσίου.

Ὅλα τὰ ἔσοδα τῶν Νομικῶν τούτων Προσώπων κατατίθενται ἐν τῇ Τραπεζῇ εἴτε ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τῶν ὀφειλετῶν τῶν ἐν λόγῳ Νομικῶν Προσώπων, εἴτε, προκειμένου περὶ ἐσόδων Νομικῶν Προσώπων συνεισπραττομένων μετὰ Δημοσίων ἐσόδων, τοῦθ' ὅπερ ἀποτελεῖ τὴν συνηθεστέραν περίπτωσιν, διὰ τῶν Δημοσίων Διαχειριστῶν καὶ ὁμοῦ μετὰ τῶν λοιπῶν εἰσπράξεων τοῦ Δημοσίου. Τὰ ἔσοδα ταῦτα φέρονται εἰς πίστωσιν τῶν Λογιαρισμῶν Καταθέσεων, οἷτινες ἀνοίγονται ἐπ' ὀνόματι ἐκάστου τῶν Νομικῶν τούτων Προσώπων.

Ὡς πρὸς τὰς πληρωμάς, ἅ π α σ α ἰ ἄ ν ε ξ α ρ τ ῆ τ ω ς π ο σ ο ῦ, ἐκτελοῦνται ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς, βάσει ἐντάλμάτων τῶν Νομικῶν Προσώπων. Τὰ ἐντάλματα ταῦτα ὑπόκεινται συνήθως εἰς προληπτικὸν ἔλεγχον, θεωρούμενα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὑπὸ τοῦ Παρέδρου τοῦ Ἑλεγκτικοῦ Συνεδρίου ἢ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Δημοσίου Ταμείου.

Τὸ ἐκτεθὲν σύστημα συγκεντρώσεως, εἶχε τὸ πλεονέκτημα

ὅτι συνεκέντρωνε, εἰς ἃς περιφερείας ἐλειτούργει, πᾶσας τὰς εἰσπράξεις τοῦ Δημοσίου καὶ ἐπετύγχανε τὴν ἐκτέλεσιν διὰ τῆς Τραπεζῆς μεγάλου ποσοστοῦ τῶν πληρωμῶν τοῦ Δημοσίου ἄνευ μεταβολῶν εἰς τὴν ὑφισταμένην Τραπεζικὴν καὶ Κρατικὴν ὀργάνωσιν. Πλὴν τὸ σύστημα τοῦτο εἶχεν ἓν βασικὸν μειονέκτημα: ἡ ἐπέκτασις αὐτοῦ εἰς τὰς πληρωμὰς μεγάλου ὄγκου δικαιούχων οἷαι εἶναι αἱ κατηγορίαι τῶν Δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ τῶν πάσης φύσεως συνταξιούχων, ἐνεφάνιζε μεγίστας τεχνικὰς δυσχερείας, οὐδ' ἦτο εὐκταῖον, πρακτικῶς, ὅπως οἱ τοιοῦτοι δικαιούχοι καταπονοῦνται, εἰς ἐκάστην πληρωμὴν, μὲ τὰς πολλαπλᾶς διατυπώσεις τῆς καθιερωθείσης διαδικασίας διὰ τὰς ἐκτελουμένας ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς πληρωμὰς τοῦ Δημοσίου. Συνεπῶς διὰ τοῦ συστήματος τούτου δὲν ὀλοκληροῦτο ἡ συγκέντρωσις, ἐφ' ὅσον ποσοστὸν τῶν Δημοσίων χρημάτων, ἐξηκολούθει κατ' ἀνάγκην παραμένον ἐν τῇ διαχειρίσει τῶν Δημοσίων Ταμιῶν διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἀπ' εὐθείας ὑπ' αὐτῶν ὠρισμένων κατηγοριῶν πληρωμῶν.

Συμπληροῦντες τὰς ἀπόψεις ἡμῶν ἐπὶ τῆς ἐξελίξεως τοῦ θεσμοῦ τῆς συγκεντρώσεως κατὰ τὴν ὑπ' ὅψιν χρονικὴν περίοδον, ἔχομεν νὰ προσθέσωμεν τὰς κάτωθι παρατηρήσεις:

Πρῶτον: Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἡ συγκέντρωσις δὲν ἐπεκτείνεται εἰς τὰς περιφερείας εἰς ἃς ἐδρεύουσιν Ὑποκαταστήματα τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς, ὡς ὀρίζει τὸ VIον παράρτημα τοῦ Πρωτοκόλλου τῆς Γενεύης, καθ' ὅσον προεῖχε τῆς τοιαύτης ἐπεκτάσεως, ἡ τελειοποίησις τοῦ ἐν ἰσχύει συστήματος ἢ μᾶλλον ἡ ἐξεύρεσις νέου συστήματος πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ὀλοκληρωτικῆς συγκεντρώσεως παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῶν πληρωμῶν τῶν Δημοσίων χρημάτων.

Πλὴν καθ' ὅλην τὴν χρονικὴν ταύτην περίοδον ὀλόκληρον τὸ ἐκτεταμένον δίκτυον τῶν Ὑποκαταστημάτων τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος χρησιμοποιεῖται ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ χρηματικοῦ ἐφοδιασμοῦ τῶν Δημοσίων Ταμείων καὶ γενικώτερον πρὸς ἐκτέλεσιν ὅλης τῆς κινήσεως κεφαλαίων τοῦ Δημοσίου. Συνεπῶς ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῆς ιδρύσεώς της ἐξυπηρετεῖ πλήρως καὶ τελείως τὸ Δημόσιον ὡς πρὸς τὴν κίνησιν τῶν κεφαλαίων αὐτοῦ.

Δεύτερον : Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἡ συγκέντρωσις ἐνεργουμένη μόνον διὰ τοῦ Κεντρικοῦ καὶ τῶν Ὑποκαταστημάτων ἢ Πρακτορείων τῆς Τραπεζῆς, ὡς εἴπομεν ἤδη, ἐξυπηρετεῖ 47 Δημόσια Ταμεῖα ἐπὶ συνολικοῦ ἀριθμοῦ 180 Δημοσίων Ταμείων. Πλὴν τὰ ἐν λόγῳ 47 Ταμεῖα εἶναι ἐξαιρετικῆς σπουδαιότητος, ἡ δὲ κίνησις αὐτῶν ἀντιπροσωπεύει ὑπὲρ τὰ 4/5 τῆς συνολικῆς κινήσεως ὅλων τῶν εἰσπράξεων καὶ πληρωμῶν τοῦ Δημοσίου.

Ἐπομένως ἡ συμμετοχὴ τῆς Τραπεζῆς ἐν τῇ ἐκτελέσει τῆς Ταμιακῆς ὑπηρεσίας τοῦ Κράτους εἶναι λίαν ἐκτεταμένη καὶ σημαντικὴ, κατὰ τὴν ὑπ' ὄψιν χρονικὴν περίοδον.

Τρίτον : Παρὰ τὰς ἀνωτέρω διαπιστώσεις, ὁ θεσμὸς τῆς συγκεντρώσεως παραμένει εἰσέτι ἡμιτελής, καὶ διότι δὲν πραγματοποιεῖ τὴν ἐκτέλεσιν ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς πασῶν τῶν πληρωμῶν τοῦ Δημοσίου, καὶ διότι δὲν ἔχει εἰσέτι ἐπεκταθῇ ἐπὶ μεγάλου ἀριθμοῦ Δημοσίων Ταμείων.

Διὰ τὸν λόγον τοῦτον καθ' ὅλην τὴν ὑπ' ὄψιν χρονικὴν περίοδον μελετᾶται ἡ μεταρρύθμισις τοῦ συστήματος κατὰ τρόπον ἐπιτυχάνοντα τὴν ὀλοκλήρωσιν τῆς συγκεντρώσεως, ἐξευρίσκεται δὲ τελικῶς ἡ λύσις διὰ τῆς δημιουργίας τοῦ θεσμοῦ τῶν Πρακτορείων τῆς Τραπεζῆς ἐν Δημοσίοις Ταμείοις. Ὁ θεσμὸς οὗτος τίθεται ἐν ἐφαρμογῇ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1932, ὡς θέλομεν ἐκθέσει κατωτέρω :

Δεύτερα περίοδος (1932 — 1938) :

Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ὀλοκληροῦται ἡ συγκέντρωσις, ἀφ' ἑνὸς μὲν διὰ τῆς ἐπεκτάσεως αὐτῆς καὶ εἰς τὰς περιφερείας εἰς ἃς δὲν ἐδρεύουσιν Ὑποκαταστήματα ἢ Πρακτορεῖα τῆς Τραπεζῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ τῆς ἐκτελέσεως ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς ὅλων τῶν πληρωμῶν τοῦ Δημοσίου, ἀνεξαρτήτως ποσοῦ. Ἡ ὀλοκλήρωσις αὕτη ἐπιτυγχάνεται εἰς μὲν τὰς περιφερείας εἰς ἃς δὲν ἐδρεύουσιν Ὑποκαταστήματα ἢ Πρακτορεῖα τῆς Τραπεζῆς, διὰ τῆς ιδρύσεως ἐντὸς τῶν Δημοσίων Ταμείων μονομελῶν Πρακτορείων τῆς Τραπεζῆς, ἅτινα συγκεντρώνουσι πάσας τὰς εἰσπράξεις καὶ ἐκτελοῦσι πάσας τὰς πληρωμὰς τοῦ Δημοσίου, εἰς δὲ τὰς περιφερείας εἰς ἃς ἐδρεύουσιν Ὑπο-

καταστήματα ἢ Πρακτορεῖα τῆς Τραπεζῆς, διὰ τῆς ἐγκαταστάσεως ἐντὸς τῶν Δημοσίων Ταμείων, Δ ι α χ ε ι ρ ι σ τ ῶ ν τ ῆ ς Τ ρ α π έ ζ η ς τ ῆ ς Ἑ λ λ ά δ ο ς, οἵτινες ὡσαύτως δέχονται πάσας τὰς εἰσπράξεις καὶ ἐκτελοῦσι πάσας τὰς πληρωμὰς τοῦ Δημοσίου.

Εἰς ἐκτέλεσιν τοῦ Ἄρθρου 14 τοῦ Νόμου 4953 «Περὶ συμπληρώσεως τῶν διατάξεων περὶ Ταμιακῆς Ὑπηρεσίας τοῦ Κράτους κλπ.» τῆς 20ῆς Ἀπριλίου 1931, ὑπογράφεται τὴν 3ην Ἰουλίου 1931 σύμβασις μεταξὺ Δημοσίου καὶ Τραπεζῆς, διὰ τῆς ὁποίας ἰδρύονται, εἰς περιφερείας ἔνθα δὲν λειτουργοῦσι Ὑποκαταστήματα ἢ Πρακτορεῖα τῆς Τραπεζῆς, ἰδιότυπα Π ρ α κ τ ο ρ ε ῖ α τ ῆ ς Τ ρ α π έ ζ η ς ἐ ν Δ η μ ο σ ί ο ι ς Τ α μ ε ῖ ο ι ς, ἐνεργοῦντα τὴν συγκέντρωσιν πασῶν τῶν εἰσπράξεων καὶ ἐκτελοῦντα πάσας τὰς πληρωμὰς τοῦ Δημοσίου καὶ τῶν Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, συμφώνως πρὸς τὰς ὁδηγίας τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν (Γενικῆς Διευθύνσεως Δημοσίου Λογιστικοῦ) ἐκδιδομένης μετὰ προηγουμένην συνεννόησιν μετὰ τῆς Τραπεζῆς (Ἄρθρον 4 τῆς Συμβάσεως). Τὸ Δημόσιον παραχωρεῖ εἰς τὸν Πράκτορα τῆς Τραπεζῆς «ἰδιαιτέρον ἐντὸς τοῦ Δημοσίου Ταμείου διαμέρισμα ὡς καὶ χρηματοκιβώτιον πληροῦν πάντας τοὺς ὅρους ἀσφαλείας καὶ λειτουργοῦν διὰ συστήματος δύο κλειδῶν». Τὴν μίαν τῶν κλειδῶν τούτων αἰτήσῃ τῆς Τραπεζῆς ὑποχρεοῦται νὰ κρατῇ ὁ οἰκεῖος Ταμιακὸς Διευθυντής (Ἄρθρον 3ον). Τὰ Πρακτορεῖα ταῦτα θὰ δικαιοῦνται νὰ ἐκτελῶσι «καὶ πᾶσαν τὴν σχετικὴν μὲ κίνησιν κεφαλαίων ὡς καὶ τὴν πληρωμὴν τῆς Ὑπηρεσίας Ἐθνικῶν Δανείων, ἐργασίαν τῆς Τραπεζῆς», ἀνατιθεμένην εἰς αὐτὰ παρὰ τῆς Διοικήσεως αὐτῶν (Ἄρθρον 3ον). Ὁ καθορισμὸς τῶν περιφερειῶν εἰς ἃ θὰ λειτουργοῦσι τὰ Πρακτορεῖα ταῦτα, γίνεται δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, λαμβανομένης μετὰ σύμφωνον γνώμην τῆς Τραπεζῆς (Ἄρθρον 2ον).

Ἡ ἰσχὺς τῆς συμβάσεως ταύτης εἶναι δεκαετῆς δυναμένη νὰ ἀνανεωθῇ ἐπὶ ἴσον χρονικὸν διάστημα, ἀμοιβαίᾳ συναινέσει τῶν συμβαλλομένων μερῶν (Ἄρθρον 6ον).

Εἰς ἐκτέλεσιν τῆς συμβάσεως ταύτης ἰδρύονται κατὰ τὸ ἔτος 1932 τ ε σ σ α ρ ά κ ο ν τ α Π ρ α κ τ ο ρ ε ῖ α τῆς Τραπεζῆς ἐν Δημοσίοις Ταμείοις. Ἐκ τούτων καταργεῖται ἐν κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος καὶ ἕτερον κατὰ τὸ 1932, ἰδρυθέντων, εἰς

τὰς περιφέρειας εἰς ἃς ἐλειτουργοῦν, Ὑποκαταστημάτων τῆς Τραπεζῆς, ἄλλ' ἐντὸς τοῦ 1933 συνιστῶνται ἕτερα δύο Πρακτορεῖα ἐν Δημοσίοις Ταμείοις, εἰς τρόπον ὥστε ὁ συνολικὸς ἀριθμὸς αὐτῶν παραμένει ὁ αὐτός (40). Κατὰ τὸ ἔτος 1937 ἰδρύονται 26 Πρακτορεῖα ἐν Δημοσίοις Ταμείοις, ἐπομένως ὁ συνολικὸς ἀριθμὸς αὐτῶν αὐξάνει εἰς 66. Κατὰ τὸ τρέχον ἔτος (1938) ἰδρύονται ἕτερα δύο Πρακτορεῖα ἐν Δημοσίοις Ταμείοις (ἦτοι ἐν λόγῳ 68), λίαν δὲ προσεχῶς γίνεται ἔναρξις τῆς λειτουργίας τριῶν εἰσέτι Πρακτορείων ἐν Δημοσίοις Ταμείοις. Συνεπῶς τὸ σύνολον τῶν Πρακτορείων ἐν Δημοσίοις Ταμείοις ἀνέρχεται εἰς 71, ὁλόκληρον δὲ τὸ δίκτυον συγκεντρώσεως ὡς τοῦτο καθωρίσθη διὰ τοῦ VIου παραρτήματος τοῦ Πρωτοκόλλου τῆς Γενεύης, ἔχει συμπληρωθῇ, ὑπαγομένων εἰς τὴν συγκέντρωσιν πασῶν τῶν περιφερειῶν εἰς ἃς ἐδρεύουσιν Ὑποκαταστήματα ἢ Πρακτορεῖα τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος. Μετὰ τὴν συγκέντρωσιν ταύτην, ἀπομένουσιν ἐκτὸς τῆς συγκεντρώσεως, ἐπὶ συνολικοῦ ἀριθμοῦ 180 Δημοσίων Ταμείων, 63 Δημόσια Ταμεία ὧν ἡ κίνησις εἶναι ἀσήμαντος, ἀνερχομένη εἰς ἐλάχιστον ποσοστὸν (3 % κατὰ μέσον ὅρον) ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν εἰσπράξεων καὶ πληρωμῶν τοῦ Δημοσίου.

Τὰ Πρακτορεῖα ἐν Δημοσίοις Ταμείοις ἀπὸ τῆς ιδρύσεώς των λειτουργοῦν ἀπροσκόπτως, καλῶς ἐκπληροῦντα τὴν ἀνατεθημένην εἰς αὐτὰ ὑπηρεσίαν. Ἡ ἐπιτυχία δὲ τοῦ θεσμοῦ τούτου, κατέστησεν ἀμέσως ἐμφανῇ τὴν ἀνάγκην ὅπως παρεμφερὲς σύστημα ἰσχύσῃ καὶ εἰς τὰς ἑδρας τοῦ Κεντρικοῦ καὶ τῶν Ὑποκαταστημάτων τῆς Τραπεζῆς, πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἐπιδιωκομένης ὁλοκληρωτικῆς ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς ἀναλήψεως τῆς ἐνεργείας πασῶν τῶν πληρωμῶν τοῦ Δημοσίου. Οὕτω ἀπὸ τοῦ ἔτους 1933, κοινῇ συμφωνίᾳ Τραπεζῆς καὶ Κράτους, ἐγκαθίστανται ἐντὸς τῶν Δημοσίων Ταμείων τῶν ἐδρευόντων εἰς Ἀθήνας καὶ εἰς τὰς πόλεις εἰς ἃς λειτουργοῦσιν Ὑποκαταστήματα ἢ αὐτοτελῆ Πρακτορεῖα τῆς Τραπεζῆς, Διαχειριστὰς τῆς Τραπεζῆς, οἵτινες, καθ' ὃ σύστημα ἰσχύει εἰς τὰ Πρακτορεῖα ἐν Δημοσίοις Ταμείοις, ἐκτελοῦσι πάσας τὰς πληρωμὰς τοῦ Δημοσίου καὶ συγκεντρώνουσι πάσας τὰς εἰσπράξεις αὐτοῦ¹.

¹ Εἰς τὰς Ἀθήνας, Πειραιᾶ καὶ Θεσσαλονίκην, λειτουργοῦσιν εἰδικὰ Ταμεία εἰσπράξεων καὶ εἰδικὰ Ταμεία πληρωμῶν. Εἰς τὰς πόλεις ταύ-

Ἡ περὶ ἧς πρόκειται ἐγκατάστασις Διαχειριστῶν ἐν τοῖς Δημοσίοις Ταμείοις, ἀρξαμένη κατὰ τὸ ἔτος 1933 καὶ ἐπεκταθεῖσα διαδοχικῶς εἰς ἅπαντα τὰ Δημόσια Ταμεῖα τὰ ἐδρεύοντα εἰς ἔδρας Ὑποκαταστημάτων τῆς Τραπεζῆς συνεπληρώθη κατὰ τὸ ἔτος 1934.

Κατὰ τὴν αὐτὴν χρονικὴν περίοδον αἰτήσῃ τοῦ Δημοσίου ἡ Τράπεζα συναινεῖ εἰς τὴν ἐγκατάστασιν Διαχειριστῶν καὶ εἰς τὰ Τελωνεῖα Ἀθηνῶν, Πειραιῶς καὶ Θεσσαλονίκης. Τοιοῦτοι Διαχειρισταὶ ἐγκαθίστανται πέντε ἐν τῷ Τελωνεῖῳ Πειραιῶς, τρεῖς εἰς τὸ Τελωνεῖον Θεσσαλονίκης καὶ εἰς εἰς τὸ Τελωνεῖον Ἀθηνῶν, ὑπολείπεται δ' εἰσέτι ἡ ἐγκατάστασις ἑνὸς Διαχειριστοῦ εἰς τὸ Τελωνεῖον Πειραιῶς καὶ ἑνὸς εἰς τὸ Τελωνεῖον Θεσσαλονίκης.

Παραλλήλως πρὸς τὴν πλήρη ἀνάπτυξιν τῆς συγκεντρώσεως τῶν εἰσπράξεων καὶ πληρωμῶν τοῦ Δημοσίου, ἀναπτύσσεται, κατὰ τὴν ἐξεταζομένην χρονικὴν περίοδον, εἰς εὐρυτάτην κλίμακα, ἡ συγκέντρωσις παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος τῆς διαχειρίσεως τῶν Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου. Αὕτη περὶ τὸ τέλος τοῦ ἔτους 1938, ἐπεκταθεῖσα καὶ εἰς τινὰ τῶν ἰδρυθέντων ἀπὸ τοῦ ἔτους 1937 Πρακτορείων τῆς Τραπεζῆς ἐν Δημοσίοις Ταμείοις, περιλαμβάνει τὴν ὁλότητα τῶν Νομικῶν Προσώπων ὧν ἡ διαχείρισις συμφώνως τῷ VIῳ Παραρτήματι τοῦ Πρωτοκόλλου τῆς Γενεύης δέον ν' ἀναληφθῇ ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος. Οὕτω :

Κατὰ τὸ ἔτος	1932	ἀνατίθεται εἰς τὴν Τράπεζαν ἢ διαχει- ρισίς	62	Ν. Π.	Σύνολον διαχειριζομένων ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς Νομι- κῶν Προσώπων	129
»	1933	»	67	»	»	266
»	1934	»	166	»	»	432
»	1935	»	8	»	»	440
»	1936	»	27	»	»	467
»	1937	»	19	»	»	486
»	1938	»	152	»	»	638

Ἐξ ὧν ἐξετέθησαν ἤδη προκύπτει ὅτι κατὰ τὴν ὑπ' ὄψιν χρονικὴν περίοδον σ υ ν ε π λ η ρ ὠ θ η ὁ λ ο κ λ η ρ ω τ ι-

τας οἱ Διαχειρισταὶ τῆς τραπέζης ἐγκαθίστανται εἰς τὰ Ταμεῖα πληρωμῶν ἐνεργοῦντες πάσας τὰς πληρωμὰς τοῦ Κράτους. Ὡς πρὸς τὰς εἰσπράξεις, αὗται ἐξακολουθοῦσιν ὡς καὶ πρότερον, κατατιθέμεναι εἰς τὴν τράπεζαν ὑπὸ τῶν Δημοσίων Διαχειριστῶν τῶν Ταμείων εἰσπράξεως.

κῶς ἢ συγκέντρωσις παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῶν χρημάτων τοῦ Δημοσίου καὶ τῶν Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου.

71 Πράκτορες καὶ 40 ἕως 50 Διαχειρισταὶ τῆς Τραπεζῆς ἐδρεύοντες ἐντὸς τῶν Δημοσίων Ταμείων, ἐν τε τῇ Πρωτεύουσῃ καὶ εἰς 92 ἐκ τῶν κυριωτέρων πόλεων τῆς χώρας, συγκεντρώνουσιν ἡμερησίως τὸ σύνολον σχεδὸν (τὰ 97 % τοῦ συνόλου τούτου διὰ τὴν ἀκρίθειαν) τῶν εἰσπράξεων καὶ πληρωμῶν τοῦ Δημοσίου, ὡς καὶ τὸ σύνολον εἰσπράξεων καὶ πληρωμῶν τῶν ὑπαχθέντων εἰς τὴν συγκέντρωσιν Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου.

Ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος κατέστη ὅθεν κατὰ τὴν περίοδον ταύτην, ἐν τῷ μεγίστῳ δυνατῷ ὀρίῳ ὁ Ταμιακὸς Διαχειριστὴς Δημοσίου καὶ τῶν Ὄργανισμῶν Δημοσίου Δικαίου, ἐκτελοῦσα τὴν σπουδαιοτάτην ταύτην λειτουργίαν καθ' ὅλην αὐτῆς τὴν ἑκτασιν, συμφώνως πρὸς τὰς ἀναλυθείσας ἤδη διατάξεις τοῦ Καταστατικοῦ αὐτῆς.

Ἰνα κατανοηθῇ πλήρως ἡ σημασία τοῦ ἀποτελέσματος τούτου παρίσταται ἀνάγκη ὅπως ἀναλύσωμεν δι' ὀλίγων τὰς κυρίας γραμμὰς τοῦ ἐκτεθέντος ἤδη συστήματος συγκεντρώσεως καθορίζοντες ἐν συναφείᾳ καὶ τὰ οὐσιώδη ὀφέλη ἅτινα ἀποκομίζει τὸ Κράτος ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ συστήματος τούτου.

δ') ΠΟΙΑΙ ΑΙ ΚΥΡΙΑΙ ΓΡΑΜΜΑΙ ΚΑΙ ΤΑ ΟΥΣΙΩΔΗ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΝ ΙΣΧΥΕΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΩΣ

Οὐσιῶδες πλεονέκτημα τοῦ ἐν ἰσχύει συστήματος συγκεντρώσεως ἀποτελεῖ ἡ δι' αὐτοῦ ἐξασφάλις κατὰ τρόπον ἀπλοῦν, πρακτικόν, οἰκονομικόν ἅμα καὶ πλήρη, ὅλων τῶν ἀπαραιτήτων ὄρων διὰ τὴν τελείαν ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ἐκτέλεσιν τῆς Ταμιακῆς ὑπηρεσίας τοῦ Κράτους.

Ἡ διαχείρισις τῶν Δημοσίων χρημάτων ὑπὸ τοῦ Ἐκδοτικοῦ Ἰδρύματος, ὀφείλει νὰ ἐξασφαλίζῃ πρῶτον τὴν ταχίστην συγκέντρωσιν τῶν εἰσπράξεων τοῦ Δημοσίου, δεύτερον τὴν ἄνευ πολλαπλῶν διατυπώσεων, διὰ τῆς ἀποφυγῆς τῆς καταπονήσεως τῶν πιστωτῶν καὶ ὀφειλετῶν τοῦ Δημοσίου

Ταμείου, εἴσπραξιν τῶν ἐσόδων τοῦ Δημοσίου καὶ πληρωμὴν τῶν δαπανῶν αὐτοῦ, καὶ τ ρ ί τ ο ν τὴν ταχίστην λογοδοσίαν τῆς Τραπεζῆς πρὸς τὸ Δημόσιον ἐπὶ τῆς διαχειρίσεως ταύτης¹.

Τὸ πρόβλημα τῆς πλήρους ἐξασφαλίσεως τῶν ὄρων τούτων ἐλύθη παρ' ἡμῖν κατὰ τρόπον ἄ ρ τ ι ο ν, π ρ ω τ ό τ υ π ο ν καὶ π ρ α κ τ ι κ ό ν, διὰ τῆς ἐγκαταστάσεως ἐντὸς τῶν Δημοσίων Ταμείων Πρακτόρων καὶ Διαχειριστῶν τῆς Τραπεζῆς. Διὰ τοῦ θεσμοῦ τῶν Π ρ α κ τ ό ρ ω ν καὶ Δ ι α χ ε ι ρ ι σ τ ῶ ν ἐ ν Δ η μ ο σ ί ο ις Ταμείοις ἐπετεύχθη, π ρ ῶ - τ ο ν, ἡ καθ' ἡμέραν συγκέντρωσις τῶν εἰσπράξεων τοῦ Δημοσίου, δ ε ύ τ ε ρ ο ν, ἡ ταχίστη πληρωμὴ τῶν δικαιούχων ἐνταλμάτων τοῦ Δημοσίου, ἄνευ προσθέτων διατυπώσεων οἷαι θὰ ἀπητοῦντο—πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς γνησιότητος τῶν ἐντολῶν πληρωμῆς καὶ ἐξακρίθωσιν τῆς ταυτότητος τοῦ δικαιούχου—ἐὰν τὸ ὄργανον τῆς Τραπεζῆς τὸ ἐνεργοῦν τὴν πληρωμὴν δὲν ἦτο ἐγκατεστημένον ἐ ν τ ό ς τ ο ῦ Δ η μ ο σ ί ο υ Ταμείου, καὶ τ ρ ί τ ο ν, ἡ καθ' ἡμέραν λογοδοσία τῆς Τραπεζῆς πρὸς τὸ Δημόσιον, ἐκάστου Πράκτορος ἢ Διαχειριστοῦ ἀποδίδοντος ἐκάστην ἐσπέραν Λογαριασμὸν ἐπὶ τῆς ἡμερησίας αὐτοῦ διαχειρίσεως πρὸς τὸν Ἐλεγκτὴν τοῦ Δημοσίου Ταμείου παρ' ᾧ εἶναι ἐγκατεστημένος, τῆς συμφωνίας πιστοποιουμένης διὰ πράξεως ὑπογραφομένης ὑπὸ τε τοῦ Πράκτορος ὡς καὶ τοῦ Ἐλεγκτοῦ καὶ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Δημοσίου Ταμείου.

Εἶναι ὅθεν ἐξαιρετικὴ ἡ σπουδαιότης τοῦ θεσμοῦ τούτου, ὅστις πραγματοποιεῖ κατὰ τὸν τελειότερον δυνατὸν τρόπον καὶ εἰς τὸ ἀνώτατον ὄριον ὅλους τοὺς σκοποὺς τῆς συγκεν-

¹ Ἡ ἰδυσχέρεια τῆς ἐξασφαλίσεως τῶν ὄρων τούτων ἀποτελεῖ ἓνα τῶν κυριωτέρων λόγων, δι' ὃν ἐν Γαλλίᾳ δὲν ἀνετέθη εἰσέτι ἡ Ταμιακὴ ὑπηρεσία τοῦ Κράτους εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Γαλλίας, καίτοι ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν συζητεῖται εἰς τὴν χώραν ταύτην ἡ τοιαύτη μεταρρύθμισις. Εἰς τὸ Βέλγιον ἡ ἐξασφάλισις τῶν ὄρων τούτων ἐπετεύχθη βαθμιαίως καὶ κατόπιν μακρᾶς ἐξελίξεως τοῦ θεσμοῦ τῆς συγκεντρώσεως, δεδομένου ὅτι ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν πρὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τοῦ Βελγίου, ἡ Ταμιακὴ ὑπηρεσία τοῦ Κράτους διεξήγετο ἀπὸ τὴν ἀσκοῦσαν κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην τὸ ἐκδοτικὸν προνόμιον «Γενικὴν Ἑταιρείαν», οὕτω δέ, Κράτος, Ἐκδοτικὴ Τράπεζα καὶ συναλλασσόμενοι εἶχον ἀπὸ ἐτῶν ἐθισθῇ εἰς τὸ σύστημα τοῦτο, καὶ κατανοήσῃ τὰ πλεονεκτήματα αὐτοῦ.

τρώσεως. Πλὴν ἡ ὁμαλὴ λειτουργία αὐτοῦ προϋποθέτει τὴν ἄμεσον καὶ ἀρμονικὴν συνεργασίαν τῶν ὀργάνων Τραπεζῆς καὶ Κράτους, ἡ ἐξασφάλις δὲ τῆς τοιαύτης συνεργασίας, ἀποτελούσης τὸ μᾶλλον ἐϋπαθὲς σημεῖον τοῦ ὅλου συστήματος, ὑπῆρξε πάντοτε κυρία φροντίς τοῦ τε Γενικοῦ Λογιστηρίου τοῦ Κράτους καὶ τῆς Τραπεζῆς. Ἡ ρύθμισις ἰδίᾳ τῶν σχέσεων τοῦ Πράκτορος πρὸς τὰ ὄργανα τοῦ Δημοσίου Ταμείου, ἀποτελοῦσα λεπτότατον ἔργον, ἐγένετο πάντοτε μετὰ πολλῆς περισκέψεως, ἔλαβε δὲ τὴν ὀριστικὴν αὐτῆς μορφήν μόλις τὸ 1937, διὰ κοινῆς ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τῆς Διοικήσεως τῆς Τραπεζῆς, ἀποτυπωθείσης εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 27 τῆς 18ης Σεπτεμβρίου 1937 Ἐγκύκλιον τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν¹.

Διὰ ταύτης διασφαλίζεται, πρὸς τὸ συμφέρον τοῦτε Κράτους καὶ τῆς Τραπεζῆς, ὁ συνεχὴς ἔλεγχος τοῦ Δημοσίου ἐπὶ τῆς διαχειρίσεως τοῦ Πράκτορος, καθορίζεται δὲ κατὰ τρόπον σαφῆ καὶ ἀνενδοίαστον ἡ ὑποχρέωσις τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Δημοσίου Ταμείου ὅπως καθ' ἐκάστην ἐσπέραν ἐλέγχῃ καὶ καταμετρᾷ τὸ χρηματικὸν υπόλοιπον τῆς διαχειρίσεως τοῦ Πράκτορος.

Ἄλλ' ὁ θεσμὸς τῶν Πρακτόρων ἐν Δημοσίοις Ταμείοις ἔχει καὶ τὸ ἐξαιρετικὸν προσὸν ὅτι πραγματοποιεῖ τὴν συγκέντρωσιν κατὰ τὸν οἰκονομικώτερον δυνατὸν τρόπον. Εἰς μόνον ὑπάλληλος τῆς Τραπεζῆς ἀπασχολεῖται παρ' ἐκάστη Ταμιακῇ περιφερείᾳ μὲ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς Ταμιακῆς ὑπηρεσίας τοῦ Κράτους, ἡ ἐγκατάστασις δ' αὐτοῦ ἐντὸς τοῦ Δημοσίου Ταμείου, ἀπαλλάσσει τὴν Τράπεζαν πάσης προσθέτου δαπάνης ἐνοικίων, φυλάξεως, ἐγκαταστάσεως κλπ. Ἐξ ἄλλου ὁ θεσμὸς οὗτος καθωρίσθη μονομελὴς, μόνον διότι ἡ διαχείρισις τοῦ Πράκτορος διασφαλίζεται καὶ ὁλοκληροῦται ἀπὸ τὸν ἄμεσον ἔλεγχον τῶν ὀργάνων τοῦ Κράτους. Ἡ ἐγκατάστασις τοῦ Πράκτορος εἰς ἴδιον οἶκημα, θὰ ἐδημιούργη τὴν ἀνάγκην τῆς

¹ Ἡ ἐγκύκλιος αὕτη φέρει τὰς ὑπογραφὰς τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τοῦ ἀρμοδίου Ὑποδιοικητοῦ τῆς Τραπεζῆς. Ἀποτελεῖ δὲ ἡ προσυπογραφή αὐτῆς καὶ ὑπὸ τῆς Διοικήσεως τῆς Τραπεζῆς λίαν χαρακτηριστικὴν ἐνδειξιν τῆς στενωτάτης συνεργασίας Κράτους καὶ Τραπεζῆς ἐν τῇ ἐκτελέσει τῆς ταμιακῆς ὑπηρεσίας τοῦ Δημοσίου.

ἐγκαθιδρύσεως παρ' αὐτῷ καὶ ἐτέρων ὀργάνων τῆς Τραπεζῆς, συνεπῶς τοιοῦτο μέτρον θὰ ὑπερεδιπλασίαζε τὰς σημερινὰς δαπάνας τῆς Τραπεζῆς. Ὁ περιορισμὸς εἰς τὸ ἐλάχιστον ὄριον τῶν ἐξόδων τῆς λειτουργίας τῶν Πρακτόρων κατέστησεν ἐφικτὴν τὴν εὐρυτάτην ἐπέκτασιν τοῦ δικτύου τῶν Πρακτόρων, τοῦθ' ὅπερ ἀπετέλει ἀναγκαίαν προϋπόθεσιν πρὸς ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν τῆς συγκεντρώσεως.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων θὰ ἦτο μεγίστη πλάνη νὰ ἐξαχθῇ τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ δημιουργία τοῦ θεσμοῦ τῶν Πρακτόρων, καὶ γενικώτερον ἡ ἐκτέλεσις τῆς Ταμιακῆς ὑπηρεσίας τοῦ Κράτους ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς ἀνευ οὐδεμιᾶς ἀμοιβῆς, δὲν ἀποτελεῖ δι' αὐτὴν βαρυτάτην οἰκονομικὴν ὑποχρέωσιν¹. Μόνον αἱ μισθολογικαὶ δαπάναι τῶν ὀργάνων τῆς Τραπεζῆς τῶν ἀπασχολουμένων ἀποκλειστικῶς μὲ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας ταύτης ὑπολογίζονται περὶ τὰ 15 ἑκατ. δραχμῶν ἑτησίως.

Εἰς τὸ ποσὸν τοῦτο δέον νὰ προστεθῶσι τὸ ἀναλογοῦν εἰς τοὺς ὑπαλλήλους τούτου ποσοστὸν τῶν γενικῶν ἐξόδων τῆς Τραπεζῆς, ὡς καὶ πᾶσαι αἱ ἀξιόλογοι δαπάναι τῶν χρηματοποστολῶν καὶ τῆς κινήσεως ἐν γένει κεφαλαίων εἰς ἃς ὑποβάλλεται ἡ Τράπεζα διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς Ταμιακῆς ὑπηρεσίας τοῦ Κράτους. Ὁ ὑπολογισμὸς τῶν δαπανῶν τούτων δὲν εἶναι εὐχερής. Πάντως τὸ συνολικὸν ποσὸν τῶν δαπανῶν τῆς Τραπεζῆς διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας ταύτης θὰ ὑπερβαίνη ποσὸν τῶν 20 ἑκατ. δραχμῶν ἑτησίως.

Ἡ δαπάνη αὕτη θὰ ἔφθανεν εἰς ὑπερδιπλάσιον ποσόν, ὡς ἐξετέθη ἀνωτέρω, εἰς ἣν περιίπτωσιν ἡ ὑπηρεσία Συγκεντρώσεως ἐξετελείτο δι' ὀργάνων τῆς Τραπεζῆς ἐγκατεστημένων ἐντὸς ἰδίων Καταστημάτων. Ἡ παρατήρησις αὕτη καταδει-

¹ Πόσον ἀκριβῶς στοιχίζει εἰς τὴν Τράπεζαν ἡ ἐκτέλεσις τῆς ταμιακῆς ὑπηρεσίας τοῦ Κράτους, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξευρεθῇ μὲ ἀπόλυτον ἀκρίβειαν. Μόνον ἐὰν ἐξευρίσκετο ἡ ἀκριβὴς ἀναλογία τοῦ ἀθροίσματος τῶν τραπεζικῶν ἐργασιῶν, εἰς ἃς ἀναλύεται ἡ ἐκτέλεσις ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς ταμιακῆς ὑπηρεσίας τοῦ Κράτους πρὸς τὸ σύνολον τῶν ἐργασιῶν τῆς Τραπεζῆς, θὰ ἐξευρίσκετο ὡσαύτως καὶ ἡ ἀναλογία τῆς δαπάνης πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας ταύτης, ἐν σχέσει πρὸς τὸ σύνολον τῶν δαπανῶν τῆς Τραπεζῆς. Ἀλλ' ἡ ἐξεύρεσις τῆς ἀναλογίας ταύτης προϋποθέτει εὐρείαν στατιστικὴν ἔρευναν, ἥτις ἐμφανίζει πλείστας τεχνικὰς δυσχερείας.

κνύει τὴν μεγάλην σημασίαν ἣν ἐνέχει ἡ οἰκονομικὴ πλευρὰ τοῦ ὅλου συστήματος, ὅπερ βεβαίως δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἀναπτυχθῇ ὡς ἀνεπτύχθη, ἐὰν δὲν ἐξησφαλίζετο, ὡς ἐπετεύχθη, ἡ κατὰ τὸν οἰκονομικώτερον δυνατόν τρόπον ἐκτέλεσις τῆς συγκεντρώσεως.

Ἀλλὰ τὸ κυριώτερον ἴσως τῶν πλεονεκτημάτων τοῦ ἀναλυομένου συστήματος συνίσταται εἰς τὴν ἐπίτευξιν δι' αὐτοῦ τῆς ὁλοκληρωτικῆς συγκεντρώσεως παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῶν δημοσίων χρημάτων.

Εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος εἰσρέουν ἡμερησίως πᾶσαι αἱ εἰσπράξεις τοῦ Δημοσίου καὶ διὰ τῆς Τραπεζῆς ἐνεργοῦνται πᾶσαι αἱ πληρωμαὶ τῶν Δημοσίων δαπανῶν.

Εἰς καὶ μόνος Λογαριασμὸς τηρούμενος παρὰ τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι, ὁ Λογαριασμὸς «Συγκεντρώσεως Ἑσόδων καὶ Πληρωμῶν τοῦ Δημοσίου» ἀπεικονίζει ἅπασαν τὴν Ταμιακὴν διαχείρισιν τοῦ Κράτους. Εἰς πίστωσιν αὐτοῦ ἄγονται ἡμερησίως πᾶσαι αἱ εἰσπράξεις τοῦ Δημοσίου, εἰς οἵανδήποτε περιφέρειαν τοῦ Κράτους, ἐκ τῶν ὑπαχθεισῶν εἰς τὴν συγκέντρωσιν, καὶ ἂν πραγματοποιοῦνται αὗται, καὶ εἰς χρέωσιν αὐτοῦ φέρονται, ἡμερησίως ὡσαύτως, πᾶσαι αἱ πληρωμαὶ τῶν Δημοσίων δαπανῶν, αἱ ἐνεργούμεναι εἰς οἵανδήποτε τῶν περιφερειῶν τούτων. Τοιουτοτρόπως ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος, πρῶτον ἐκτελεῖ πᾶσαν μεταφορὰν κεφαλαίων τοῦ Δημοσίου, συγκεντρώνουσα τὰς εἰσπράξεις αὐτοῦ καὶ ἐνεργοῦσα ἐξ αὐτῶν πᾶσαν πληρωμὴν δημοσίας δαπάνης, εἰς οἵονδήποτε σημεῖον τῆς χώρας καὶ ἂν ἐντέλληται αὕτη, καὶ δεύτερον, ὑποκαθίσταται πλήρως, εἰς ὅλην τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ Ταμίου—Διαχειριστοῦ τοῦ Δημοσίου, οὕτως ὥστε ὅλοι οἱ πόροι τοῦ Κράτους συγκεντροῦνται παρ' αὐτῇ χωρὶς νὰ παραμένῃ πλέον οἷονδήποτε χρηματικὸν ὑπόλοιπον ἐν τοῖς Δημοσίοις Ταμείοις.

Ποῖα ὁφέλη ἀποκομίζει τὸ Κράτος ἐκ τῆς τοιαύτης ὁλοκληρωτικῆς συγκεντρώσεως; Ἐν τῶν κυριωτέρων συνίσταται εἰς τὴν ἐπαύξησιν ἐν τῷ μεγίστῳ δυνατῷ ὁρίῳ τῆς ρευστότητος τοῦ Δημοσίου Ταμείου, διὰ τῆς ἀμέσου συγκεντρώσεως παρὰ τῇ Τραπεζῇ ὅλων τῶν χρηματικῶν ὑπολοίπων ἅτινα κατὰ τὸ παρελθὸν παρέμενον ἐν ἀκίνητοποιήσει ἐν τοῖς Δημοσίοις

Ταμείοις. Τοιαῦτα ἀκίνητοποιημένα ὑπόλοιπα παρέλαθεν ἡ Τράπεζα ἐκ τῶν Δημοσίων Ταμείων κατὰ τὴν ἀνάληψιν τῆς χρηματικῆς διαχειρίσεως αὐτῶν, ποσοῦ συνολικοῦ 110 ἐκ.¹

Εἰς τὸ ποσὸν τοῦτο δέον νὰ προστεθῶσι καὶ τὰ σταθερῶς παραμένοντα, κατὰ τὸ παρελθόν, εἰς τὰ Δημόσια Ταμεῖα τῆς Πρωτευούσης χρηματικὰ ποσά, δι' ἐκτέλεσιν τῶν πληρωμῶν τοῦ Δημοσίου. Τὸ συνολικὸν ποσὸν καθ' ὃ ηὐξήθη ἡ Ταμιακὴ ἄνεσις τοῦ Δημοσίου διὰ τῆς συγκεντρώσεως τῶν παραμενόντων σταθερῶς ἐν ἀδρανείᾳ ἐν τοῖς Δημοσίοις Ταμείοις χρηματικῶν ὑπολοίπων δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπολογισθῇ ἐπακριβῶς. Οὐχ' ἦττον ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ ὠρισμένων στοιχείων καθίσταται λίαν πιθανὸς ὁ ὑπολογισμὸς τοῦ ποσοῦ τούτου εἰς ἐπίπεδον προσεγγίζον τὰ 150 ἐκατ. Δραχμῶν.

Ἐξ ἄλλου ἡ ὀλοκληρωτικὴ συγκέντρωσις παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῶν Δημοσίων χρημάτων ἀπαλλάσσει τὸ Κράτος τῶν μεγάλων δαπανῶν καὶ τῶν πολλαπλῶν κινδύνων τῆς μεταφορᾶς κεφαλαίων, πρὸς ἐφοδιασμὸν τῶν ἐγκατεσπαρμένων ἀνὰ πᾶσαν τὴν χώραν Δημοσίων Ταμείων, ὡς καὶ τῆς ὑποχρέωσεως πρὸς δημιουργίαν ἐν τῷ Γενικῷ Λογιστηρίῳ τοῦ Κράτους, εἰδικῶν ὑπηρεσιῶν πρὸς ρύθμισιν καὶ παρακολούθησιν τῆς τοιαύτης κινήσεως κεφαλαίων².

Ἐτέρα οὐσιώδης ὠφέλεια ἦν τὸ Δημόσιον ἀποκομίζει ἐκ τῆς ὀλοκληρωτικῆς συγκεντρώσεως συνίσταται εἰς τὴν ἐξοικονόμησιν τῶν Δημοσίων ὑπολόγων, οὓς ἐχρησιμοποιεῖ τὸ Δημόσιον ὡς Διαχειριστὰς τοῦ χρηματικοῦ τῶν Δημοσίων Ταμείων, οἵτινες κατέστησαν πλέον περιττοὶ μετὰ τὴν ἀνάληψιν ἐξ ὀλοκλήρου τοῦ ἔργου αὐτῶν ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς.

¹ Ἐκ τούτων 33,5 ἐκ. παρελήφθησαν ἐκ Δημοσίων Ταμείων λειτουργούντων εἰς ἔδρας Ὑποκαταστημάτων, 64,690 ἐκ. παρελήφθησαν ὑπὸ πρακτόρων τῆς τραπεζῆς κατὰ τὴν ἐγκατάστασίν των εἰς 42 Δημόσια Ταμεῖα, καὶ ἕτερα 12,268 παρελήφθησαν ὡσαύτως ὑπὸ πρακτόρων τῆς τραπεζῆς, ἐγκατασταθέντων κατὰ τὸ 1937 εἰς ἕτερα 28 Δημόσια Ταμεῖα.

² Τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος, ἀνέκαθεν ἀπῆλαυε τοῦ πλεονεκτήματος τούτου, καθ' ὅσον καὶ πρὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ἐξυπηρετεῖ τὸ Δημόσιον εἰς εὐρυτάτην κλίμακα, ἐν τῇ κινήσει τῶν κεφαλαίων αὐτοῦ, χάρις δὲ εἰς τὴν εὐρυτάτην ταύτην ἐξυπηρέτησιν κατέστη ἀνέκαθεν περιττὴ ἡ ὀργάνωσις εἰς τὸ Γενικὸν Λογιστήριον τοῦ Κράτους ἰδίων ὑπηρεσιῶν ἀσχολουμένων μὲ τὴν ρύθμισιν τῆς κινήσεως τῶν κεφαλαίων τοῦ Δημοσίου.

Ἑτέρα τέλος σημαντικὴ ὠφέλεια τοῦ Δημοσίου, ἀπορρέουσα ἐκ τῆς ὁλοκληρωτικῆς συγκεντρώσεως, συνίσταται εἰς τὸν τερματισμὸν τῶν πάσης φύσεως ἀταξιῶν, ὡς καὶ τὴν ἀποτροπὴν τῶν κινδύνων οὓς ἐδημιούργει ἡ διαχείρισις τῶν χρημάτων τοῦ Δημοσίου κατὰ τὸ πρὸ τῆς συγκεντρώσεως κρατοῦν σύστημα. Ἡ ἐξ ὁλοκλήρου ἀνάληψις ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τοῦ Χρηματικοῦ τῶν Δημοσίων Ταμείων, καὶ ἡ ὑπὸ ταύτης διαχείρισις αὐτοῦ, ὑπὸ τὸν ἄμεσον ἔλεγχον τῶν ἀρμοδίων κρατικῶν ὀργάνων, κατέστησεν ἀνέφικτον πᾶσαν ἀντικανονικότητα εἰς τὴν διαχείρισιν ταύτην, ἐξασφαλίσασα ἀ π ό λ υ τ ο ν τ ά ξ ι ν, ἐ ν η μ ε ρ ό τ η τ α καὶ ὁ μ α λ ό τ η τ α ἐν τῇ ἐκτελέσει τῆς Ταμιακῆς ὑπηρεσίας τοῦ Κράτους.

Ἐτερον χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τοῦ ἐν ἰσχύει συστήματος συγκεντρώσεως ἀποτελεῖ ἡ διενέργεια τ ο ῖ ς μ ε τ ρ η τ ο ῖ ς ὅλων τῶν πληρωμῶν τοῦ Κράτους, ὡς καὶ ἡ κατάθεσις παρὰ τῇ Τραπεζῇ ὡσαύτως τ ο ῖ ς μ ε τ ρ η τ ο ῖ ς ὅλων τῶν εἰσπράξεων τοῦ Δημοσίου. Παρ' ἡμῖν δὲν ἔχουσιν εἰσέτι χρησιμοποιηθῇ ἡ Ἐπιταγὴ καὶ αἱ Τραπεζικαὶ ἐν γένει μέθοδοι πρὸςπραγματοποιήσιν τῶν πληρωμῶν τοῦ Κράτους οὔτε κατὰ μείζονα λόγον πρὸςπραγματοποιήσιν τῶν εἰσπράξεων αὐτοῦ. Ἐὰν ὑπῆρχεν ἐν Ἑλλάδι ἡ θαυμασία οἰκονομικὴ ὀργάνωσις ἡ διαμορφωθείσα κατόπιν μακρᾶς ἐξελίξεως ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ προσιδιάζουσα ἐξαιρετικῶς εἰς τὸν Ἀγγλοσαξωνικὸν χαρακτῆρα, ὅλα τὰ τεχνικὰ προβλήματα τῆς συγκεντρώσεως τῶν εἰσπράξεων καὶ τῆς πληρωμῆς τῶν δαπανῶν τοῦ Κράτους θὰ ἐλύοντο αὐτομάτως κατὰ τὸν ζηλευτὸν τρόπον ὃν ἐπέτυχεν ἡ Τράπεζα τῆς Ἀγγλίας ὡς ἀνεφέραμεν ἤδη εἰς ἕτερον τμῆμα τῆς παρούσης μελέτης. Ἀλλ' οὔτε εἰς Κράτη περισσότερον ἡμῶν προηγμένα εἰς οἰκονομικὴν ὀργάνωσιν ὡς εἶναι π. χ. ἡ Γαλλία ἀλλὰ καὶ τὸ Βέλγιον, αἱ τραπεζικαὶ μέθοδοι εἶναι ἀνεπτυγμέναι ἐπὶ τοσοῦτον εἰς τὴν ρύθμισιν τῶν συναλλαγῶν, ὥστε νὰ δυνηθῶσιν αἱ χῶραι αὗται νὰ ἐφαρμόσωσιν εἰς εὐρείαν κλίμακα τὸ Ἀγγλικὸν σύστημα ἐν τῇ ἐκτελέσει τῆς Ταμιακῆς ὑπηρεσίας τοῦ Κράτους¹. Παρὰ τὴν διαπίστω-

¹ Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τοῦ Βελγίου ἐκτελεῖ τὴν Ταμιακὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Κράτους, κατὰ σύστημα παρεμφερὲς πρὸς τὸ ἡμέτερον. Ἡ σύγκρισις τοῦ συστήματος τούτου πρὸς τὸ ἡμέτερον εἶναι ἐκτάκτως ἐνδιαφέρουσα, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ ἡμέτερος Νόμος «Περὶ Δημοσίου Λογιστικοῦ» (ΣΙΒ. τοῦ 1852) διέπεται ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἀρχῶν, ἃς ἔχει

σιν ταύτην τόσον ἐν Γαλλίᾳ ὅσον καὶ ἰδίᾳ ἐν Βελγίῳ, γενναία προσπάθεια ἐγένετο κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαπενταετίαν πρὸς χρησιμοποίησιν τῶν τραπεζικῶν μεθόδων εἰς τὸν διακανονισμόν τῶν πληρωμῶν τοῦ Κράτους. Τοιαύτας πληρωμάς, διὰ μεταφορᾶς (virement) εἰς πίστωσιν Λογαριασμῶν τηρουμένων παρὰ Τραπεζαῖς ἢ ἄλλοις Ὄργανισμοῖς ἐπ' ὀνόματι πιστούχων τοῦ Δημοσίου Ταμείου, ἐνεργεῖ ἤδη ἡ Τράπεζα τῆς Γαλλίας ἀπὸ τοῦ 1923 εἰς ὅλοεν εὐρυνομένην κλίμακα. Εἰς τὸ Βέλγιον δὲ γίνεται τόσον εὐρεῖα ἐφαρμογὴ τῆς μεθόδου τῶν πληρωμῶν τῶν δημοσίων δαπανῶν διὰ τῆς μεσολαβήσεως τῆς ὑπηρεσίας τῶν Ταχυδρομικῶν Ἐπιταγῶν (Service des Chèques Postaux) ὥστε μέγα ποσοστὸν τῶν πληρωμῶν τοῦ Δημοσίου δὲν ἐκτελεῖται πλέον τοῖς μετρητοῖς ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τοῦ Βελγίου.

Παρ' ἡμῖν ἐγένετο ἔναρξις εἰσαγωγῆς τῶν Τραπεζικῶν μεθόδων εἰς τὰς πληρωμάς τοῦ Κράτους, διὰ τῆς θεσπίσεως, εἰσηγήσει τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, εἰδικῆς διατάξεως, περιληφθείσης εἰς τὸν Νόμον 5127 τῆς 10ης Ἰουλίου 1931 «Περὶ τροποποιήσεως καὶ ἀντικαταστάσεως διατάξεων Νόμου περὶ Δημοσίου Λογιστικοῦ (Ἄρθρον 5ον)». Κατὰ τὴν διάταξιν ταύτην διὰ Διαταγμάτων θὰ καθορίζωνται αἱ κατηγορίαι τῶν δικαιούχων τοῦ Δημοσίου Ταμείου, διὰ ποσὰ ὑπερβαίνοντα τὰς 5.000.— χιλ. Δραχμῶν, ὧν ἡ πληρωμὴ θὰ ἐγένετο, οὐχὶ τοῖς μετρητοῖς, ἀλλὰ διὰ μεταφορᾶς εἰς πίστωσιν τῶν τρεχουμένων Λογαριασμῶν, οὓς οἱ δικαιούχοι οὗτοι ἤθελον ὑποχρεωθῇ ὅπως τημῶσιν εἴτε παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος εἴτε παρ' ἄλλῃ Τραπεζῇ συμμετεχοῦση εἰς τὸ παρὰ τῇ Τραπεζῇ ταύτῃ λειτουργοῦν συμψηφιστικὸν Γραφεῖον.

Τοιαῦτα Διατάγματα δὲν ἐξεδόθησαν μέχρι σήμερον καθόσον ἡ ἔκδοσις αὐτῶν προσκόπτει εἰς τεχνικὰς δυσχερείας, ἡ ἀντιμετώπισις τῶν ὁποίων θὰ ἐπέβαλεν πιθανῶς βασικὰς τροποποιήσεις εἰς τὸ ἡμέτερον Δημόσιον Λογιστικόν. Πρὸς τὴν

καθιερώσει ὁ Βελγικὸς Νόμος, πλεῖστα δὲ διατάξεις τοῦ ἡμετέρου Νόμου εἶναι πιστὴ μετάφρασις τῶν ἀντιστοιχῶν διατάξεων τοῦ Βελγικοῦ Νόμου. Ἐκ τῆς συγκρίσεως ταύτης θὰ διεπιστουῖτο ὅχι μόνον ἡ ὁμοιότης εἰς τὰς βασικὰς τοῦ γραμμᾶς τοῦ ἡμετέρου συστήματος συγκεντρώσεως πρὸς τὸ ἐν Βελγίῳ ἰσχύον, ἀλλὰ καὶ ἡ ὑπεροχὴ εἰς πλεῖστα οὐσιώδη σημεῖα τοῦ ἡμετέρου συστήματος, ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ Βελγικὸν τοιοῦτον.

κατεύθυνσιν οὐχ' ἦττον τῆς εἰσαγωγῆς τῶν τραπεζικῶν μεθόδων εἰς τὰς πληρωμὰς τοῦ Κράτους, διὰ τῆς χρησιμοποίησεως καὶ παρ' ἡμῖν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον τῆς ὑπηρεσίας τῶν Ταχυδρομικῶν Ἐπιταγῶν, πᾶσαν θέλει καταβάλλει προσπάθειαν ἢ Τράπεζα, ἥς ἡ Διοίκησις μελετᾷ τὸ δυνατόν τῆς εἰσαγωγῆς τῆς μεταρρυθμίσεως ταύτης.

Εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο ἔάν, παρακαμπτομένων τῶν ὑφισταμένων δυσχερειῶν, πραγματοποιηθῇ καὶ ἐν Ἑλλάδι ἡ πληρωμὴ ἄνευ ρευστοῦ χρήματος ὅσον ἔνεστι μεγαλειτέρου ἀριθμοῦ δικαιούχων τοῦ Δημοσίου Ταμείου. Τοιουτοτρόπως, πρῶτον, ἡ Τράπεζα θὰ ἀπηλλᾶσσετο μεγίστου ὄγκου ἐργασίας εἰς ὃν ὑποβάλλεται αὕτη σήμερον διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῖς μετρητοῖς πασῶν τῶν πληρωμῶν τοῦ Δημοσίου, δεύτερον, θὰ ἐλύετο ὀριστικῶς τὸ πρόβλημα τῆς ἀμέσου πληρωμῆς μεγάλου ἀριθμοῦ δικαιούχων ἐνταλμάτων τοῦ Δημοσίου, θεραπευομένης οὕτω ριζικῶς τῆς σημερινῆς καταστάσεως, ἥτις δικαίως δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς πρωτόγονος, τῆς ἀθρόας προσελεύσεως πρὸ τῶν θυρίδων τῶν Δημοσίων Ταμείων μεγίστου ὄγκου ὑπαλλήλων ἢ συνταξιούχων διαγκωνιζομένων πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ταχείας πληρωμῆς τῶν μισθῶν ἢ συντάξεων αὐτῶν, καὶ τρίτον, ὅπερ καὶ σπουδαιότερον, θὰ ἐξοικονομῆτο ποσοστὸν τοῦ κυκλοφοροῦντος ρευστοῦ χρήματος, ὅλοῦν ἀύξανόμενον ἀναλόγως τῆς προϊούσης ἀναπτύξεως τοῦ θεσμοῦ, ὅπερ σήμερον χρησιμοποιεῖται διὰ τὰς πληρωμὰς τοῖς μετρητοῖς, καὶ τὸ ὅποιον διὰ τῶν Τραπεζῶν θὰ διωχετεύετο εἰς τὸ Ἐμπόριον καὶ τὴν Βιομηχανίαν, ἐνισχυομένης οὕτω τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας τῆς χώρας ἄνευ διογκώσεως τῆς κυκλοφορίας.

ε) ΠΟΙΑ Η ΕΞΕΛΙΞΙΣ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΩΣ ΠΑΡΑ ΤΗ ΤΡΑΠΕΖΗ ΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ.

Ἡ ἀνάλυσις εἰς ἣν προέβημεν εἰς τὸ προηγούμενον Κεφάλαιον δὲν θὰ ἦτο πλήρης, ἔάν δὲν ἐγίνετο εἰδικὴ μνεία τῆς ἐξαιρετικῶς ἐνδιαφερούσης ἐξελίξεως, ἣν προσέλαθεν ἡ συγκέντρωσις παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῶν εἰσπράξεων καὶ πληρωμῶν τῶν Ὄργανισμῶν Δημοσίου Δικαίου.

Ὁ θεσμὸς τῶν Εἰδικῶν Ταμείων, διασπῶν τὴν ἐνότητα τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους, δὲν εὐρίσκεται ἐν ἁρμονίᾳ

οὔτε πρὸς τὴν καθιερωθεῖσαν ὑπὸ τε τῆς θεωρίας καὶ τῆς πράξεως ἀρχὴν τῆς καθολικότητος τοῦ Κρατικοῦ Προϋπολογισμοῦ, οὔτε καὶ πρὸς τὰς κειμένους διατάξεις δι' ὧν διησφαλίσθη ἡ ἀρχὴ αὕτη.

“Ὅχι μόνον ὁ Νόμος ΣΙΒ’ (τοῦ 1852) «Περὶ Δημοσίου Λογιστικοῦ» ὡς οὗτος συνεπληρώθη διὰ μεταγενεστέρων Νόμων, καθιεροῖ δι’ εἰδικῶν διατάξεων τὴν ἀρχὴν τῆς ἐνότητος καὶ καθολικότητος τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους, ἀλλὰ καὶ τὸ νῦν ἐν ἰσχύει Σύνταγμα τοῦ 1911 υἱοθετεῖ ὡσαύτως τὴν ἀρχὴν ταύτην. Συμφώνως δὲ πρὸς τὸ Ἄρθρον V. τοῦ Πρωτοκόλλου τῆς Γενεῦσης ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἀνέλαβε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ προβῇ εἰς τὴν δημιουργίαν νέου συστήματος Δημοσίου Λογιστικοῦ, συνάδοντος πρὸς τὴν ἀρχὴν τῆς ἐνότητος τοῦ Προϋπολογισμοῦ. . . .».

Ἡ δημιουργία ὅθεν Ὁργανισμῶν Δημοσίου Δικαίου ἀποτελεῖ παρέκκλισιν ἐκ βασικῶν ἀρχῶν πολλαπλῶς κατωχυρομένων.

Παρὰ ταῦτα π λ η θ ὺ ς Ν ο μ ι κ ῶ ν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου πάσης φύσεως καὶ μορφῆς, ἐδημιουργήθησαν παρ’ ἡμῖν, κατὰ τὴν μεταπολεμικὴν περίοδον, ὧν ὁ ἀριθμὸς προσεγγίζει νῦν τὰς δύο χιλιάδας¹.

Ἡ ἔρευνα τῶν λόγων εἰς οὓς ὀφείλεται ἡ δημιουργία αὕτη, δὲν ἀποτελεῖ ἀντικείμενον τῆς παρούσης μελέτης. Ἀρκούμεθα μόνον νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ἡ ὑπαρξίς παρ’ ἡμῖν μεγάλου ἀριθμοῦ αὐτοτελῶν Ὁργανισμῶν, ὀφείλεται κυρίως εἰς τὴν ἐπιτακτικὴν ὑποχρέωσιν τῆς ἱκανοποιήσεως ζωτικῶν ἀναγκῶν τοῦ τόπου, εἰς τὴν ὁλοὴν εὐρυνομένην ἀρμοδιότητα τοῦ Κράτους πρὸς θεραπείαν τῶν τοιούτων ἀναγκῶν, εἰς τὴν ἀδυναμίαν τοῦ Κρατικοῦ Προϋπολογισμοῦ ὅπως ἐπαρκέσῃ εἰς τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ἀναγκῶν τούτων, εἰς τὴν προθυμίαν τέλος μεθ’ ἧς οἱ φορολογούμενοι ἀποδέχονται τὸ βάρος εἰδικῶν φορολογιῶν δι’ ὧν ἱκανοποιοῦνται εἰδικοὶ σκοποὶ, ἀμεσώτατα ἐνδιαφέροντες αὐτούς.

¹ Εἰς πρόσφατον μελέτην τοῦ Ἀνωτάτου Οἰκονομικοῦ Συμβουλίου ὁ συνολικὸς ἀριθμὸς τῶν τοιούτων Εἰδικῶν Ταμείων ἀναριθμᾶται εἰς 1.800, πλεόν δὲ τούτων λειτουργοῦσιν ἕτερα 7.200 τοιαῦτα τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως, 8.000 ἐνοριακοὶ Ναοὶ καὶ 2.800 Λογαριασμοὶ τῆς Ἀγροφυλακῆς.

Ἐκ τῶν Νομικῶν τούτων Προσώπων ὑπάγονται κατ' ἀρχὴν εἰς τὴν συγκέντρωσιν συμφώνως τῷ VI. Παραρτήματι τοῦ Πρωτοκόλλου τῆς Γενεῦης μόνον ἐκεῖνα ὧν ἡ διαχείρισις ἐμφανίζεται ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει εἰς τοὺς διαφόρους Λογαριασμοὺς τοῦ Δημοσίου Ταμείου, οἵτινες δὲν ἀναφέρονται εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ. Ὁ ἀριθμὸς τῶν Νομικῶν τούτων Προσώπων ὑπολογίζεται εἰς 674, ἐκ τούτων δὲ 638 ἔχουσιν ὑπαχθῇ εἰς τὴν συγκέντρωσιν, ὡς ἐξετέθη ἤδη εἰς ἕτερον Κεφάλαιον τῆς παρούσης μελέτης¹.

Ἄλλ' ἀνεξαρτήτως τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν Εἰδικῶν Ταμείων, ἡ ὁργάνωσις αὐτῶν ἐμφανίζει τὸ βασικὸν μειονέκτημα ὅτι δὲν ἐγένετο κατὰ ἐνιαῖον Λογιστικὸν σύστημα, ἐπιπροσθέτως δὲ πλείστα τῶν Νομικῶν τούτων Προσώπων, στεροῦνται πλήρους Λογιστικῆς ὁργάνωσεως. Καὶ ἰδρῦθη μὲν εἰς τὸ Γενικὸν Λογιστήριον τοῦ Κράτους εἰδικὴ διεύθυνσις πρὸς παρακολούθησιν τῶν Εἰδικῶν τούτων Ταμείων, μελετᾶται δὲ ἡ ἐνιαία Λογιστικὴ ὁργάνωσις αὐτῶν, πλὴν ἡ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην Κρατικὴ ἐνέργεια δὲν ἔχει εἰσέτι ἐκδηλωθῇ ἐμπράκτως.

Οἱ ὡς ἄνω ἐκτεθέντες εἰδικοὶ ὄροι, κατέστησαν ἐξαιρετικῶς ἐπίμοχθον τὸ ἔργον τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος. Ὅχι μόνον ἀνέλαθεν αὕτη τὴν διαχείρισιν τοῦ χρηματικοῦ ἐνὸς τόσοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ αὐτοτελῶν Ὁργανισμῶν καὶ Εἰδικῶν Ταμείων, ἀλλ' ἡ πολυμορφία τῶν Λογιστικῶν συστημάτων δι' ὧν διέπονται τὰ Ταμεία ταῦτα καὶ ἰδίᾳ ἢ ἔλλειψις ἀρτίας Λογιστικῆς ὁργάνωσεως τῶν πλείστων ἐκ τούτων, ἐδημιούργησαν διὰ τὴν Τράπεζαν προσθέτους ὑποχρεώσεις καὶ νέα καθήκοντα πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ὁμαλῆς καὶ εὐτάκτου διαχειρίσεως τῶν ἐν λόγῳ Εἰδικῶν Ταμείων.

Ἄλλ' ἐπιπροσθέτως, δεδομένου ὄντος ὅτι εἰς τῶν ἐπιδιωκομένων κυρίων σκοπῶν διὰ τῆς τοιαύτης συγκεντρώσεως συνίσταται εἰς τὴν ἀπαλλαγὴν τοῦ Δημοσίου Ταμείου ἀπὸ παντὸς Λογαριασμοῦ μὴ ἀναφερομένου εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους, ἡ ὅλη διαχείρισις τοῦ χρημα-

¹ Κατὰ κανόνα, ἰδυνάμει εἰδικῶν διατάξεων περιλαμβανομένων εἰς τοὺς Νόμους, δι' ὧν ἰδρύονται Νομικὰ Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, ἀνατίθεται ἡ διαχείρισις τοῦ χρηματικοῦ αὐτῶν εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος.

τικοῦ τῶν περὶ ὧν πρόκειται Νομικῶν Προσώπων, διεξάγεται κατ' ἀρχὴν ἄνευ τῆς μεσολαθήσεως τῶν Δημοσίων Ταμιῶν· οὕτω δὲ ἢ ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς εἴσπραξις ἐσόδων τῶν Νομικῶν τούτων Προσώπων, κατατεθειμένων παρ' αὐτῇ, ὡς καὶ ἡ ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς πληρωμή, βάσει ἐνταλμάτων τῶν ἐν λόγῳ Νομικῶν Προσώπων, τῶν δαπανῶν αὐτῶν, δημιουργεῖ νέας τεχνικὰς δυσχερείας, αἵτινες δὲν ὑφίστανται ἐν τῇ ἐκτελέσει τῆς συγκεντρώσεως τῶν χρημάτων τοῦ Δημοσίου.

Ἐξ ὅσον ἐξετέθησαν προκύπτει ὅτι ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ἐκτελεῖ τὴν Ταμιακὴν ὑπηρεσίαν τῶν ὑπαχθέντων εἰς τὴν συγκέντρωσιν Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, ὑπὸ ὅρους καθιστῶντας ἐξαιρετικῶς ἐπίπονον καὶ δυσχερῆ δι' αὐτὴν τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην. Παρὰ ταῦτα, ἡ ἐν προκειμένῳ ἀρμοδιότης τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἐξειλίχθη εἰς ὅλοεν εὐρύτερα ὅρια. Οὕτω διὰ τοῦ Διατάγματος τῆς 20ῆς Ἰανουαρίου 1932 δι' οὗ ἐρρυθμίσθη τελικῶς ὁ τρόπος τῆς διαχειρίσεως ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος τῶν Νομικῶν Προσώπων, αὕτη ὑπεχρεώθη ὅπως ἀποδίδῃ κατὰ μῆνα τὰς ὑπὲρ τρίτων κρατήσεις τὰς ἀναγραφομένας ἐπὶ τῶν τίτλων πληρωμῆς τῶν Νομικῶν Προσώπων (ἄρθρον 10ον). Ἡ ἀπόδοσις τῶν τοιούτων κρατήσεων, ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς ἐπεθάρυνεν ταύτην διὰ νέων προσθέτων καθηκόντων ἅτινα ἀπεδέχθη ἡ Τράπεζα ἵνα ἐξασφαλισθῇ διὰ τῆς μεσολαθήσεως αὐτῆς ἡ κανονικὴ καὶ ἄνευ καθυστερήσεων ἀπόληψις ὑπὸ τῶν δικαιούχων (ὁ κυριώτερος τῶν ὁποίων εἶναι τὸ Δημόσιον) τῶν κρατήσεων τούτων.

Ὡσαύτως διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 37/1937 Ἐγκυκλίου τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν (Γ. Δ. Δ. Λ.), ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ἀνέλαθε ἀπὸ 1ης Ἰουνίου 1938 τὴν Λογιστικὴν ἐμφάνισιν τῶν παρ' ἄλλαις Τραπεzaῖς διαθεσίμων τῶν Νομικῶν Προσώπων ἅτινα διαχειρίζεται. Τοιουτοτρόπως ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ἀποδίδουσα κατὰ μῆνα Λογαριασμὸν εἰς τὰ ὑπ' αὐτῆς διαχειριζόμενα Εἰδικὰ Ταμεῖα, παρέχει εἰς αὐτὰ τὰ στοιχεῖα ὁλοκλήρου τῆς Ταμιακῆς αὐτῶν δοσοληψίας, συμβάλλουσα τοιουτοτρόπως εἰς τὴν πλήρη Λογιστικὴν ἐνημερότητα καὶ τάξιν τῆς διαχειρίσεως αὐτῶν.

Ἡ Τράπεζα ὅθεν τῆς Ἑλλάδος παρέχει πρὸς τὸ Κράτος διὰ τῆς Ταμιακῆς διαχειρίσεως τῶν Εἰδικῶν Ταμείων πολυτιμωτάτην συνδρομήν. Χάρις εἰς τὴν μεσολάθησιν αὐτῆς δια-

σφαλίζεται ἡ πλήρης ὁμαλότης τῆς χρηματικῆς διαχειρίσεως τῶν Ταμείων τούτων, ὥς καὶ ἡ λογιστικὴ τάξις καὶ ἐνημερότης ἰδίᾳ τῶν ἐξ αὐτῶν στερουμένων ἀρτίας λογιστικῆς ὀργανώσεως, κυρίως δὲ πραγματοποιεῖται πλήρως ὁ βασικὸς σκοπὸς εἰς ὃν ἀποβλέπει ἡ συγκέντρωσις παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῶν τοιούτων διαχειρίσεων, ἡ ἀπαλλαγὴ τοῦτέστιν τοῦ Ἰσολογισμοῦ τοῦ Δημοσίου Ταμείου ἐξ ὧν τῶν Λογαριασμῶν οἵτινες δὲν ἀναφέρονται εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ. Οὕτω κατέστη δυνατὴ ἡ δημοσίευσίς παρὰ τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου τοῦ Κράτους μηνιαίων Ἰσολογισμῶν εἰς οὓς ἀπεικονίζεται μετὰ σαφηνείας ἡ ἐκτέλεσις τοῦ Προϋπολογισμοῦ ὥς καὶ ἡ καθαρὰ θέσις τοῦ Δημοσίου Ταμείου, ἐπιτευχθείσης διαυγείας καὶ τάξεως εἰς τοὺς Λογαριασμοὺς τοῦ Δημοσίου, ἐπὶ μεγίστη ὠφελείᾳ τῆς Κρατικῆς πίστεως.

Ἄλλ' αἱ ὑπηρεσίαι ἅς παρέχει ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος εἰς τὰ Νομικὰ Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, δὲν ἐξαντλοῦνται διὰ τῆς ἐκτελέσεως τῆς Ταμιακῆς αὐτῶν διαχειρίσεως. Ἐξ ἄλλης διατάξεως τοῦ Καταστατικοῦ αὐτῆς (Ἄρθρον 4ον) ἀλλὰ καὶ δυνάμει εἰδικῶν Νόμων, ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ἔχει τὴν ἀρμοδιότητα ὅπως ἐφορεύῃ ἐπὶ τῶν τοποθετήσεων παρ' ἄλλαις Τραπεzaῖς τῶν διαθεσίμων τῶν Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, τῶν ὑπαχθέντων εἰς τὴν συγκέντρωσιν, καὶ ὅπως γενικώτερον παρὰ κολοῦθῃ τὴν ἐκαστοτε οἰκονομικὴν θέσιν τῶν Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, ἀδιακρίτως ἂν ἔχουσιν ἢ ὄχι ὑπαχθῇ ταῦτα εἰς τὴν συγκέντρωσιν, ἐκφέρουσα ἀρμοδίως τὴν γνώμην αὐτῆς, ἰδίᾳ εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν διάθεσιν τῶν ρευστῶν κεφαλαίων αὐτῶν.

Οὕτω διὰ δηλώσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν γενομένης κατὰ τὴν Συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς τῆς 15-7-29, καθωρίσθη «ὅτι ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος προβαίνει εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως περὶ τοποθετήσεως τῶν διαθεσίμων τῶν Εἰδικῶν Ταμείων κλπ. ὑπὸ μορφήν ἐντόκου καταθέσεως παρὰ Τραπεζῇ, ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον θεωρεῖ ὅτι ἡ τοιαύτη κατάθεσις δὲν ἀντίθεται πρὸς τὴν πιστωτικὴν πολι-

τικήν ἣν κρίνει ἐφαρμοστέαν συμφώνως πρὸς τὰς ἐκ τοῦ Καταστατικοῦ αὐτῆς ἀπορρεούσας ὑποχρεώσεις»¹.

Ὡσαύτως διὰ τοῦ Ἄρθρου 18δὶς, τοῦ Νόμου 5076 τῆς 7ης Ἰουλίου 1931 «Περὶ Ἀνωνύμων Ἑταιρειῶν καὶ Τραπεζῶν» ἐθεσπίσθη ὅπως τὰ κυριώτερα τῶν Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, ὑποβάλωσιν εἰς τὸ Γενικὸν Λογιστήριον τοῦ Κράτους καὶ εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος, μηνιαίαν λογιστικὴν Κατάστασιν τοῦ Ἑνεργητικοῦ καὶ Παθητικοῦ αὐτῶν, συντεταγμένην κατὰ ἐνιαῖον τύπον².

Δι' ἐτέρων διατάξεων (Νόμος 4524/1930 καὶ Ἀναγκαστικὸς Νόμος 27/1936) ὁρίζεται ἐπίσης ὅτι ἀντιπρόσωποι τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος διορίζονται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ὡς μέλη τῶν Διοικητικῶν Συμβουλίων τῶν Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου.

Τέλος διὰ τοῦ Ἀναγκαστικοῦ Νόμου ὑπ' ἀριθ. 27/1936 καθορίζεται ὅπως διὰ πᾶσαν ἐπένδυσιν διαθεσίμων τῶν Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, ὅσα ὑπήχθησαν εἰς τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου τούτου, προκαλεῖται ἡ ἔγκρισις τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου τῆς Οἰκονομικῆς Ἀμύνης. Τὸ Συμβούλιον τοῦτο διατελεῖ ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Πρωθυπουργοῦ, μετέχουσι δὲ αὐτοῦ οἱ ἀρμόδιοι Ὑπουργοὶ καὶ ὁ Διοικητὴς ἢ οἱ Ὑποδιοικηταὶ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος.

Εἰς ἐκτέλεσιν τῶν διατάξεων τούτων, διωρίσθησαν ἀνώτεροι ὑπάλληλοι τῆς Τραπεζῆς ὡς μέλη τῶν Διοικητικῶν Συμβουλίων τῶν κυριωτέρων Νομικῶν Προσώπων, ὑπεχρεώ-

1) Διὰ τῆς δηλώσεως ταύτης καθωρίσθη ἡ ἀληθὴς ἔννοια τοῦ ἄρθρου 7 τῆς μεταξὺ Δημοσίου καὶ Ἐθνικῆς Τραπεζῆς Συμβάσεως τῆς 3ης Ἰουνίου 1929, δι' οὗ ἄρθρου ἡρμηνεύθη τὸ ἄρθρον βον τῆς ἀπὸ 23ης Φεβρουαρίου 1928 Συμβάσεως Κράτους καὶ Ἐθνικῆς Τραπεζῆς. Διὰ τῶν ἄρθρων τούτων ρυθμίζεται ἡ ὑποχρέωσις τῶν Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, τῶν ὑφισταμένων ὡς καὶ τῶν ἰδρυθησομένων τοιούτων μέχρι τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1950, ὅπως ἐνεργῶσι συμφώνως πρὸς τὴν κειμένην Νομοθεσίαν τὰς καταθέσεις αὐτῶν παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος.

2) Διὰ τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ αὐτοῦ Νόμου ἐθεσπίσθη ἀνόλογος ὑποχρέωσις καὶ διὰ τὰς Τραπεζάς. Ὁ ἐνιαῖος τύπος τῶν Ἰσολογισμῶν τῶν Τραπεζῶν ὡς καὶ τῶν Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, καθωρίσθη ἀρχικῶς ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, μετὰ προηγουμένην ἀνακοίνωσιν αὐτοῦ, εἰς τὴν Δημοσιονομικὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν, τῆς εἰσηγήσεως ἐνώπιον αὐτῆς γενομένης ἐν Γενεύῃ ὑπὸ τοῦ ὑποφαινομένου, κατ' ἐντολὴν τῆς Διοικήσεως τῆς Τραπεζῆς.

θησαν ταῦτα νὰ ὑποβάλωσιν εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος μηνιαίας Λογιστικὰς καταστάσεις τοῦ Ἐνεργητικοῦ καὶ Παθητικοῦ αὐτῶν, διὰ τῆς συμμετοχῆς δὲ τῆς Διοικήσεως τῆς Τραπεζῆς εἰς τὸ Ἀνώτατον Οἰκονομικὸν Συμβούλιον ἐξησφαλίσθη ὅπως πᾶσα διάθεσις κεφαλαίων τῶν Νομικῶν τούτων Προσώπων εἴτε ὑπὸ μορφήν καταθέσεως παρὰ Τραπεζῇ, εἴτε πρὸς ἐπένδυσιν ὑπὸ οἵανδήποτε ἄλλην μορφήν, ἐγκρίνεται ἀφοῦ προηγουμένως ἀκουσθῇ ἡ γνώμη τῆς Διοικήσεως τῆς Τραπεζῆς, ἀποτελοῦσα, ὡς εἰκός, πολύτιμον στοιχεῖον διὰ τὸ Ἀνώτατον Οἰκονομικὸν Συμβούλιον πρὸς λήψιν ἐκαστοτε τῶν ἀποφάσεων αὐτοῦ.

Τοιουτοτρόπως ἡ ἀρμοδιότης τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῆς κινήσεως τῶν διαθεσίμων τῶν Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου κατέστη εὐρυτάτη. Ἐκ ταύτης ἀπορρέει τὸ καθῆκον τῆς Τραπεζῆς — χωρὶς νὰ θίγεται ἐκ τούτου ἡ διακριτικὴ ἐξουσία τῶν διοικούντων τὰ Νομικὰ Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου πρὸς διάθεσιν συμφώνως πρὸς τοὺς διέποντας αὐτὰ Καταστατικούς Νόμους τῶν Κεφαλαίων αὐτῶν — ὅπως παρέχῃ αὕτη ἐκαστοτε τὴν ὑπεύθυνον γνώμην αὐτῆς πρὸς τὴν Κυθέρνησιν διὰ τὴν συμφώνως πρὸς τὴν ἀκολουθουμένην ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς πιστωτικὴν καὶ νομισματικὴν πολιτικὴν, ρύθμισιν τῶν τοποθετήσεων τῶν ἐν λόγῳ κεφαλαίων.

Ὁ μέσος ὅρος, κατὰ τὸ ἔτος 1937, τῶν εἰς μετρητὰ μηνιαίων ὑπολοίπων παρὰ Τραπεζαῖς, τῶν Νομικῶν Προσώπων περὶ ὧν πρόκειται, ὑπερβαίνει τὰ 2.000 ἑκατ. Δραχμῶν, (ἐξ ὧν 757 ἑκατ. ἀποτελοῦσι τὸν μέσον ὅρον τῶν μηνιαίων ὑπολοίπων παρὰ Τραπεζαῖς τῶν ὑπαχθέντων εἰς τὴν συγκέντρωσιν Νομικῶν Προσώπων, καὶ 1.264 ἑκατ. Δραχμῶν ἀποτελοῦσι τὸν μέσον ὅρον τῶν μηνιαίων ὑπολοίπων παρὰ Τραπεζαῖς τῶν Νομικῶν Προσώπων, ἅτινα δὲν ὑπάγονται εἰς τὴν συγκέντρωσιν, ὧν ὅμως παρακολουθεῖται ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς ἡ κίνησις τῶν διαθεσίμων). Ὡσαύτως τὸ σύνολον τῶν ἐπενδύσεων εἰς Ὁμολογίας Ἑσωτερικῶν Ἐθνικῶν Δανείων τῶν αὐτῶν Νομικῶν Προσώπων, ἀνήρχετο τὴν 31-12-37 εἰς 1.637 ἑκατομμύρια.

Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι, ἀποτελοῦντες σημαντικὸν ποσοστόν, ὁ πρῶτος τοῦ συνόλου τῶν καταθέσεων παρὰ Τραπεζαῖς, καὶ ὁ δεύτερος τοῦ συνόλου τῶν ἐκδοθέντων ἑσωτερικῶν Ἐθνικῶν Δανείων, καταδεικνύουσι τὴν σπουδαιότητα ἣν ἐνέχει ἡ

ἄσκουμένη ὡς ἄνωτέρω ἐξετέθη ἐποπτεία τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῆς κινήσεως τῶν κεφαλαίων τῶν Εἰδικῶν Ταμείων.

Ἡ Τράπεζα ὅθεν τῆς Ἑλλάδος, ἐκτὸς τῆς Ταμιακῆς διαχειρίσεως τῶν Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, ἥς ἐτονίσθη ἤδη ἡ ἐξαιρετικὴ σημασία, ἀσκεῖ εὐρύτατα καθήκοντα παρά τε τοῖς Διοικητικοῖς Συμβουλίοις τῶν Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, ὡς καὶ παρὰ τῷ Ἀνωτάτῳ Οἰκονομικῷ Συμβουλίῳ· οὕτω δὲ διὰ τῆς ἐπεμβάσεως αὐτῆς διασφαλίζονται μὲν κατ' ἄριστον τρόπον τὰ συμφέροντα τῶν Νομικῶν τούτων Προσώπων, παρέχονται δὲ εἰς τὴν Τράπεζαν τὰ μέσα ὅπως ἐφορεύη, κατὰ τρόπον ἀποτελεσματικόν, ἐπὶ μεγίστου ὄγκου κυκλοφορούντων κεφαλαίων πρὸς ἀποτροπὴν πάσης διαταραχῆς τῆς πιστωτικῆς αὐτῆς πολιτικῆς ἐξ οἷωνδῆποτε ἀστόχων ἢ παρακαίρων ἐπενδύσεων τῶν τοιούτων κεφαλαίων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τὰ συμπεράσματα ἅτινα προκύπτουσιν ἐκ τῆς γενομένης ἀναλύσεως τοῦ θεσμοῦ τῆς συγκεντρώσεως ἐξετέθησαν ἤδη. Ἐπιβάλλεται οὐχ' ἦττον ὅπως τονισθῇ ἰδιαιτέρως ἡ ἐξαιρετικὴ σημασία τῶν κυριωτέρων ἐξ αὐτῶν, πρὸς πληρεστέραν ἀπεικόνισιν τῆς σπουδαιοτάτης ταύτης λειτουργίας τῆς Τραπεζῆς.

Π ρ ὠ τ ο ν : Ἡ συγκέντρωσις παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος τῶν Ἑσόδων καὶ Πληρωμῶν τοῦ Δημοσίου καὶ τῶν Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, ἐκταθεῖσα εἰς εὐρύτατα ὅρια, ἐκτελεῖται κατὰ τὸ τελειότερον διὰ τὴν Χώραν μας δυνατόν σύστημα.

Τὸ σύστημα αὐτὸ ἔχει τὰ ἐξαιρετικὰ πλεονεκτήματα τῆς μεγαλυτέρας δυνατῆς οἰκονομίας, τῆς μεγαλυτέρας δυνατῆς ἀπλότητος, τῆς ἀπολύτου καὶ ὁμαλῆς προσαρμογῆς πρὸς τὴν ὑφισταμένην Ταμιακὴν ὀργάνωσιν τοῦ Κράτους, κυρίως δὲ ἔχει τὸ μοναδικὸν προσόν, ὅτι πραγματοποιεῖ ὁλοκληρωτικῶς καὶ ἡμερησίως τὴν συγκέντρωσιν παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῶν Δημοσίων χρημάτων, ὡς ἡμερησίως ἐπίσης, ἐπιτυγχάνει τὴν ἀπόδοσιν Λογαριασμοῦ εἰς τὸ Δημόσιον ἐπὶ τῆς διαχειρίσεως τῆς Τραπεζῆς.

Τὸ δίκτυον τῆς συγκεντρώσεως ταύτης εἶναι εὐρύτατον. Ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος δὲν ἐφείσθη ὑλικῶν θυσιῶν ἵνα ἐπεκτείνῃ τὴν ἐγκατάστασιν Πρακτόρων αὐτῆς εἰς ὅσον ἔνεστι μεγαλείτερον ἀριθμὸν Δημοσίων Ταμείων, ἐπιτυχοῦσα τὴν συγκέντρωσιν παρ' αὐτῇ τοῦ συνόλου σχεδὸν τῶν ἐσόδων καὶ πληρωμῶν τοῦ Δημοσίου ὡς καὶ τοῦ συνόλου τῶν ἐσόδων καὶ πληρωμῶν τῆς ὁλόκληρης τῶν Εἰδικῶν Ταμείων τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν συγκέντρωσιν συμφῶνως τῷ VI Παραρτήματι τοῦ Πρωτοκόλλου τῆς Γενεύης.

Δεύτερον: Ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ὡς Ταμίας—Διαχειριστὴς τοῦ Δημοσίου εὐρίσκεται εἰς εἰδικὴν σχέσιν πρὸς τὸ Κράτος, ἐκτελοῦσα τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην, συμφῶνως πρὸς τὰς ὁδηγίας αὐτοῦ καὶ ἐν στενωτάτῃ ἐπαφῇ καὶ συνεργασίᾳ πρὸς τὰς ἀρμοδίας ἀρχάς τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου τοῦ Κράτους. Ἡ ρύθμισις τῆς σχέσεως ταύτης ἐγένετο κατὰ τὸν ἐπιτυχέστερον τρόπον, ἅφ' ἑνὸς μὲν διαφυλαχθείσης ἀθίκτου τῆς ἀρχῆς τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Τραπεζῆς ἔναντι τοῦ Κράτους, ἅφ' ἑτέρου δὲ ἐξασφαλισθέντος πλήρως τοῦ Δημοσίου διὰ τὴν ὁμαλότητα καὶ τάξιν τῆς ἐκτελουμένης ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς διαχειρίσεως τῶν Δημοσίων χρημάτων. Οὕτω ἅφ' ἑνὸς μὲν ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος, ὡς Ταμίας τοῦ Δημοσίου, δὲν ὑπόκειται εἰς τὸν διοικητικὸν οὔτε τὸν δικαστικὸν ἔλεγχον τοῦ Κράτους, οὐδ' εἰς ἄλλην τινὰ δέσμευσιν εἰς ἧς ὑποβάλλονται οἱ Δημόσιοι ὑπόλογοι, ἅφ' ἑτέρου δὲ ἐξησφαλίσθη ἡ ἀνελλιπή καὶ καθημερινὴ λογοδοσία αὐτῆς πρὸς τὸ Κράτος διὰ τὴν ὑπὸ ταύτης ἐνεργουμένην Ταμιακὴν διαχείρισιν τοῦ Δημοσίου.

Τρίτον: Τὰ πλεονεκτήματα ἅτινα ἀποκομίζει τὸ Δημόσιον διὰ τῆς ἐκτελέσεως ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ταμιακῆς Διαχειρίσεως αὐτοῦ τε καὶ τῶν Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, εἶναι ἐξαιρετικῆς σπουδαιότητος.

Ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ἔθεσεν εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Κράτους ἄρτιον καὶ πλήρως Ταμιακὸν καὶ Διαχειριστικὸν σύστημα, διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ὁποῦ ἐξησφαλίσθη: ὁ σημαντικὸς περιορισμὸς τῶν δαπανῶν τοῦ Δημοσίου ἐν τῇ ἐκτελέσει τῆς Ταμιακῆς αὐτοῦ ὑπηρεσίας, ἡ ἐπίτευξις τῆς μεγαλυτέρας δυνατῆς ρευστό-

τητος τοῦ Δημοσίου Ταμείου, ἡ ἀπλούστευσις, τάξις καὶ σαφήνεια εἰς τοὺς Λογαριασμοὺς τοῦ Κρατικοῦ Ἰσολογισμοῦ, ἡ ἐνημερότης, τάξις καὶ ὁμαλότης ἐν τῇ διαχειρίσει τῶν Δημοσίων χρημάτων, ἡ ὁμαλότης καὶ λογιστικὴ τάξις ἐν τῇ διαχειρίσει τοῦ χρηματικοῦ τῶν Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου.

Τέταρτον: Ἡ Διαχείρισις τοῦ χρηματικοῦ τοῦ Δημοσίου ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, ἐνισχύει τὴν Κρατικὴν πίστιν, τὸ πλεονέκτημα δὲ τοῦτο ἔχει ἰδιόζουσαν σημασίαν διὰ τὴν Χώραν μας.

Τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος ὑπέστη, ὡς γνωστόν, βαρείας θυσίας ὅπως παράσχη τὰς ἀξιουμένας ἐξασφαλίσεις εἰς τοὺς ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ δανειστάς αὐτοῦ, εἰς οὓς κατ' ἀνάγκην κατέφευγεν ἵνα ἐξεύρῃ τὰ μέσα πρὸς ἱκανοποίησιν ἐκτάκτων καὶ ἐπιτακτικῶν Ἐθνικῶν ἀναγκῶν. Μέγιστον ποσοστὸν τῶν Δημοσίων ἐσόδων, ὑπήχθη ἀπὸ τοῦ 1898, ὑπὸ Διεθνῇ Οἰκονομικὸν Ἐλεγχον, καὶ διατελεῖ ἔκτοτε ὑπέγγυον πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς Ὑπηρεσίας τῶν Ἐξωτερικῶν Ἐθνικῶν Δανείων. Κατὰ τὴν τελευταίαν δὲ ἐξαετίαν, μετὰ τὴν ἐπελθοῦσαν ἀναστολὴν τῶν χρεωλυσίων καὶ τὴν μείωσιν τοῦ τόκου τῶν Ἐθνικῶν Δανείων, τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον δὲν ἔπαυσεν ἐπιδιδῶν τὴν ὀριστικὴν ρύθμισιν τοῦ Ἐξωτερικοῦ Δημοσίου Χρέους, διὰ συνεννοήσεως μετὰ τῶν ξένων δανειστῶν αὐτοῦ.

Δεδομένων τῶν ἀνωτέρω συνθηκῶν, ἀποτελεῖ μέγιστον ἀπόκτημα διὰ τὸ Κράτος, ἡ συγκέντρωσις ὅλων τῶν πόρων αὐτοῦ παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ θέσις τοῦ Δημοσίου Ταμείου κατέστη διὰ τῆς συγκεντρώσεως ταύτης ἀπολύτως διαυγὴς καὶ ἀνεπίδεκτος ἀμφισβήτησεων.

Ἐξ ἄλλου ἡ πλήρης συγκέντρωσις τῶν Δημοσίων χρημάτων παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος, ἀποτελεῖ πολύτιμον διασφάλισιν διὰ τοὺς Ὁμολογιούχους τῶν Ἐξωτερικῶν Ἐθνικῶν Δανείων. Ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος, Ἰδρυμα αὐτοτελές, ἐκτελοῦσα τὴν Ταμιακὴν ὑπηρεσίαν, τοῦ Κράτους, καθ' ἣν τελείαν μέθοδον ἐξετέθη, συμφώνως πρὸς τὸ Καταστατικὸν αὐτῆς, ὅπερ παγκοίνως ἀναγνωρίζεται ὡς τελειοτάτης μορφῆς, παρέχει ὅλα τὰ ἐχέγγυα ὅπως ὑποκατα-

στήση τὴν Διεθνῇ Οἰκονομικὴν Ἐπιτροπὴν, ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῆς ἀρμοδιότητος αὐτῆς, ἄνευ οὐδεμιᾶς, ἐκ τοῦ λόγου τούτου, οὐσιαστικῆς μειώσεως τῶν τεθειμένων ἐγγυήσεων ὑπὲρ τῶν Δανειστῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

Ἡ Δημοσιονομικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, ἐκφράζουσα τὴν πεποίθησιν αὐτῆς — ἐν τῇ ἐκθέσει αὐτῆς πρὸς τὸ Συμβούλιον τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν δι' ἧς ἐπρότεινε τὴν ἴδρυσιν τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος — καθ' ἣν ὁ θεσμὸς τῆς συγκεντρώσεως θέλει ἀποθῆ εἰς ὅφελος τῆς Ἑλλάδος, ἀσφαλῶς ἐστήριζεν ταύτην εἰς τὴν διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ θεσμοῦ τούτου στερέωσιν τῆς πίστεως τῆς Ἑλλάδος ἔναντι τῶν ξένων Δανειστῶν αὐτῆς, ἥτις θὰ εἶχεν ὡς πιθανὸν ἐπακολουθήμα τὴν ὑποκατάστασιν τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸ ἔργον τῆς Διεθνοῦς Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς.

Τοιαῦτα τὰ ἐξαιρετικὰ ἀποτελέσματα ἅτινα ἐπετεύχθησαν ἤδη ἢ εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ ἐπιτευχθῶσιν εἰς τὸ μέλλον διὰ τῆς ἐκτελουμένης ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος Ταμιακῆς ὑπηρεσίας τοῦ Δημοσίου καὶ τῶν Ὁργανισμῶν Δημοσίου Δικαίου.

Κράτος καὶ Τράπεζα συνειργάσθησαν κατὰ τὸν ἀρμονικώτερον τρόπον, ἵνα θέσωσιν εἰς ἐφαρμογὴν καὶ ἀναπτύξωσιν εἰς τὸ σημερινὸν ζηλευτὸν σημεῖον, τὸν θεσμὸν τῆς συγκεντρώσεως.

Ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος, δεδικαιολογημένως, δύναται νῦν νὰ τεθῇ εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τῶν Ἐκδοτικῶν Ἰδρυμάτων, ἅτινα ἐφαρμόζουσι τὴν συγκέντρωσιν εἰς εὐρύτατα ὅρια καὶ κατὰ τὴν τελειοτέραν δυνατὴν μέθοδον. Ἀσφαλῶς δὲ αἱ ἐν προκειμένῳ ὑπηρεσίαι τῆς Τραπεζῆς πρὸς τὸ Κράτος ἀποτελοῦσιν ἐν τῶν πλέον φαινῶν σημείων τῆς πολυσχιδοῦς δράσεως αὐτῆς κατὰ τὴν διαρρεύσασαν δεκαετίαν.

Σ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

Διτῆς τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος
